

Генераложерка

На чий млин лле воду нардепка Мар'яна Безугла

» стор. 4

І воювати, й засівати

Фермери б'ють на сполох: відсутність продуманого механізму бронювання працівників загрожує існуванню малих та середніх фермерських господарств

» стор. 8—9

Північний полюс Трампового спотикання

Доки світ коливається, росія нарощує потужність в Арктиці

» стор. 5

Україна молода

Середа, 29 січня 2025 року

№4 (6020)

Учораšní курси
НБУ:
1\$ = 42,155 грн
1€ = 43,499 грн

Ефект великого тиру

Сили оборони повернули деякі позиції в районі Торецька і ведуть боротьбу за кожну вулицю в Часовому Ярі

» стор. 2

Фото: 22 ОМБр, 2025

Українські воїни наводять жах на кацапів.

Валерій Залужний
Посол України в Великій Британії,
головинокомандувач ЗСУ 2021-2024 р.

«Там, де все вирішує одна людина, немає місця для інших думок. Тому для Гітлера рішення про напад на СРСР згодом стане фатальним. Ухвалення путіним рішення про напад на Україну в 2022 році теж стане фатальним завдяки нашим неймовірним зусиллям».

■ НОВИНИ ПЛЮС

Пенсіонери, ВПО і пакунки малюка

Бюджет Міністерства соціальної політики — другий за обсягом у державі після Міністерства оборони — у 2024 році становив 953 мільярди гривень, повідомила міністерка соціальної політики Оксана Жолнович, презентуючи днями основні результати роботи відомства за 2024 рік.

Переконають, що міністерство забезпечує стабільну допомогу людям старшого віку. Основні показники:

- 736,4 млрд грн спрямовано на фінансування пенсій, проіндексовано пенсії для 10 млн українців на 8%;

- обмежено пенсії спецпенсіонерів, які не є учасниками бойових дій та не захищали державу від російського вторгнення;

- додатково пенсіонерам на прифронтових територіях виплачено понад 1,9 млрд грн (завдяки підтримці Всесвітньої продовольчої програми ООН).

Ще статистика:

- відкрили 200 Центрів життєстійкості, де всі члени родини можуть отримати психологічну допомогу та соціальну підтримку;

- масштабували послугу «муніципальна няня» — щоб допомогти і батькам-ВПО та родинам на територіях, де не працюють дитсадки;

- поліпшили зміст «пакунка малюка» — до 50 якісних та сучасних речей. За рік пакунок отримали понад 41 тисяча родин, а ще 138 тисячам сімей виплачено компенсацію на понад 1 млрд грн;

- спрямували 19,3 млрд грн на виплати особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю з дитинства;

- закупили 416,6 тисячі допоміжних засобів реабілітації для понад 108 тисяч людей (на загальну суму 5 млрд грн).

Підтримка внутрішньо переміщених осіб. За звітними даними, завдяки адресності міністерство забезпечило:

- допомогу на проживання для понад 1,2 млн ВПО, на це з держбюджету спрямовано 38,5 млрд грн;

- 15 млрд грн — на компенсацію родинам за знищене росіянами житло.

Грузія і ЄС

Рада ЄС 27 січня вирішила призупинити дію окремих частин угоди про спрощення візового режиму між Грузією та ЄС, повідомила Рада Європейського Союзу. Дію безвізового режиму призупинили для грузинських дипломатів та посадовців.

«Основні принципи права та демократичні цінності є ключовими принципами інтеграції до ЄС. Посадовці, які представляють країну, що зневажає ці цінності, не повинні отримувати вигоду від спрощеного доступу до ЄС», — заявив Томаш Семоняк, міністр внутрішніх справ і адміністрації Польщі, яка головує у Раді ЄС.

Для поїздок до країн-членів ЄС, як пояснили у Раді Євросоюзу, грузинські дипломати і посадовці також більше не зможуть користуватися скороченими термінами розгляду заявок, нижчими візовими зборами і можливістю подавати менше підтверджувальних документів.

Громадяни Грузії, які є власниками звичайних паспортів, і надалі користуватимуться безвізовим режимом під час короткострокових поїздок до ЄС.

Мазут у Чорному морі

На узбережжі Одещини фахівці національного парку «Тузлівські лимани» зібрали приблизно 4 кілограми мазуту. Його, ймовірно, викинуло на берег після аварії російських танкерів у Керченській протоці, після цього в Чорне море потрапили нафтопродукти. Про це повідомив науковець і начальник науково-дослідного відділу Національного парку «Тузлівські лимани» Іван Русев.

Повідомляється, що працівники три дні обстежували узбережжя Чорного моря (майже 40 кілометрів пересипу) в межах нацпарку для того, аби виявити забруднені мазутом ділянки. Науковець повідомив, що знайдено одну ділянку протяжністю 200 метрів і завширшки 30-70 сантиметрів свіжовикинутого в неділю, 26 січня, мазуту дрібних фракцій розміром 3-4 міліметри. Відібрано проби на дослідження в Одесі в приватній професійній лабораторії. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Українські захисники днями відбили кілька раніше втрачених позицій поблизу Торецька. Але, за даними американського інституту вивчення війни (ISW), окупанти все ще зберігають активність поблизу цього міста і просунулися в районі Курахового та Часового Яру.

Продовжує палати і Велика Новоселівка, де боротьба точиться, без перебільшення, за міські квартали. Рашисти поспіхом вивішують на кожному захопленому будинку свої прапори, створюючи втішну картинку для пропагандистських новин. Втім ситуація тут складається для них не настільки переможна, як запевняють різного штибу «скабееви».

За словами військового аналітика Олександра Коваленка, річки Мокрі Яли та Кашаглач на цій ділянці фронту можуть бути як природним оборонним рубежем, так і перешкодою у випадку швидкого відступу з небезпечної зони. Варіантів для вдалого маневру тут дуже мало. «У результаті Велика Новоселівка перетворюється на великий тир для нашої артилерії і FPV-дронів, — вважає експерт, — оскільки всі можливі позиції розміщення солдатів уже «пристріляні» і нам є де розвернутися. Цей населений пункт досить незручний для перебування військ. Зайти до нього — одна справа, а вийти за його межі через річку — зовсім інша».

Водночас втрата Великої Новоселівки буде дійсно тяжкою, оскільки після її окупації ворог кине усі сили на захоплення Часового Яру. Йдеться про панівні висоти, з яких можна прострелювати Дружківку, Костянтинівку, Краматорськ і Слов'янськ.

«Це певною мірою «ключ» до цієї агломерації, — вважає військовий експерт Євген Дикий. — Вона залишається останньою великою агломерацією на території Донецької області, яку ми контролюємо».

Валентина ГРИГОРЕНКО

Оригінальністю поєднання традицій і сучасності запам'ятався слухачам концерт «Присвята», який відбувся у Києві в Національній філармонії України 27 січня. У свій день народження відома українська скрипалька, народна артистка України й художня керівниця Національного ансамблю солістів «Київська камерата» Богдана Півненко з колегами дарували слухачам виконання творів українських композиторів.

Апогеєм концерту стала Сюїта «Тіні забутих предків» для скрипки з оркестром Івана Небенського. Композитор створив її на основі ним написаної музики однойменного балету, прем'єра якого відбулася в листопаді 2023 року у Львівській опері. У музичному творі передано красу звуків автентики за мотивами історії кохання, життя, звичаїв і побуту гуцулів, описаної в легендарній повісті Михайла Коцюбинського та її відомій кінематографічній адаптації Сергія Параджанова.

Грали «Київська камерата» та Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України під орудою знаного диригента, народного артиста України Володимира Сіренка. З маестро й оркестрами Богдана Півненко до цього виступу зіграла чимало програм на різних концертних майданчиках.

Богдана Півненко активно пропагує українську музику, провела значну кількість прем'єр творів сучасних композиторів, гастролює у Великій Британії, Швейцарії, Франції, Німеччині, Австрії, Нідерландах, Грузії, Литві, Італії, Іспанії, США. Учасниця багатьох міжнародних фестивалів — Berliner Festspiele MaerzMusik, Europaisches Klassik Festival (Німеччина), «Варшавська осінь», Malta Festival, Nostalgie (Польща), «Дні культури України» (Париж, Відень, Москва, Берлін, Лондон, Оксфорд). Українську музику представляє не тільки через виконавство, а й через продюсерство, записи на компакт-диски тощо.

У київському концерті «Присвята» прозвучали твори легендарних композиторів. «Піснями без слів» і «Триптихом» для скрипки та фортепіано Валентина Сильвестрова налаштували на делікатну драматичність та проникливу ліричність. Концерт для скрипки

■ НА ФРОНТІ

Ефект великого тиру

Сили оборони повернули деякі позиції в районі Торецька і ведуть боротьбу за кожен вулицю в Часовому Ярі

Українські захисники — титани.
Фото з сайту ukr.radio.

Наразі тут тривають запеклі бої за кожен сектор міста. Геолокаційні кадри, опубліковані 26 січня, показують, що окупанти нещодавно просунулися вздовж вулиці Миру та Горького в центральній частині Часового Яру. Але в ISW не підтверджують, що вони пройшли вперед на північ від цього населеного пункту в районі Григорівки й Оріхово-Василівки.

Критична ситуація, що склалася на Донеччині, а також на Куп'янському та Лиманському напрямках, нарешті змусила Володимира Зеленського призначити командувачем ОСУВ «Хортиця» 42-річного генерал-майора Михайла Драпатого. Нову посаду він поєднуватиме з обов'язками командувача Сухопутних військ. У ЗСУ його цінують

не лише за високий професіоналізм, а й за людське ставлення до підлеглих.

Тим часом за своє просування на фронті рашисти продовжують платити дуже високу ціну. Лише за добу 27 січня зі строю вибуло 1 тис. 380 любителів кривавих грошей. Вони успішно поповнили список раніше ліквідованих окупантів, що становив до цього 833 тис. рашистів.

А в рязані вже вдруге за останній рік спалахнув нафтопереробний завод. Цього разу український дрон зруйнував установку первинної переробки нафти, що є найважливішою на цьому підприємстві. Після першої атаки, що відбулася в березні минулого року, НПЗ вдалося відновити лише на 60 відсотків. ■

■ ВИСОКА НОТА

Леді-скрипка

Богдана Півненко у Києві і Кембриджі виконує твори українських композиторів

Скрипалька Богдана Півненко.
Фото Дмитра Головченка, надане Національною філармонією України.

з оркестром № 4 Євгена Станковича наповнив барвистістю емоційних фарб і найтонших нюансів у процесі розгортання лірико-драматичної колізії.

Особлива експресія закладена у музиці Володимира Зубицького, яку виконує Богдана Півненко. Концерт для скрипки з оркестром цього композитора запаморочує яскравою стилізацією звучання народних інструментів. Ефектна віртуозність і карколомна технічна складність твору щоразу вражають, підкреслюючи його унікальність.

Звучали також твори Вікторії Польової, Золтана Алмаші, Максима Коломіїця і Максима Шалигіна. На сцені разом зі скрипалькою Богданою

Півненко виступили піаністка Анна Хмара й альтістка, заслужена артистка України Катерина Супрун. Разом вони не раз демонстрували виконавське мистецтво у рідній країні та за кордоном.

А вже 31 січня в Кембриджі та 1 лютого в Лондоні в рамках фестивалю Kyiv Art Sessions відбудуться два концерти «Український модерн» прославленого дуету Богдани Півненко та Анни Хмари. У програмах — твори Бориса Лятошинського, Рейнгольда Глієра, Віктора Косенка, Юлія Мейтуса, Мирослава Скорика, Левка Колодуба, Євгена Станковича і Валентина Сильвестрова. ■

■ ГЕРОЯМ — СЛАВА!

Честь і гідність оборонців ДАП

Виставка «Аеропорт. 242» представляє картини загиблого Олега Дробочького

Ярослав РОМАНЮК

У Києві до кінця лютого працюватиме виставка «Аеропорт. 242», присвячена оборонцям Донецького аеропорту — одного з найважливіших символів українського спротиву в нападницькій війні з 2014 року. У проєкті представлені 24 роботи художника, фотографа та військового Олега Дробочького з Тернопільщини, який загинув у боях за Україну 6 березня 2023 року під час масованого артилерійського обстрілу позицій 67-ї бригади поблизу Бахмута.

Картини захисник із позивним «Художник» створив на основі світлин відомого фотографа Сергія Лойка, автора книги «Аеропорт». Твори з цієї серії взяли участь у конкурсі «Найкращий художник». Їх побачили не лише в багатьох куточках України, а й на виставках в Ізраїлі (м. Тель-Авів) та США (м. Чикаго). Три картини пережили тимчасову окупацію в місті Херсон. Їх сховали українські патріоти, а після визволення міста передали на батьківщину автора.

До відкриття виставки в Національному музеї історії України у Другій світовій війні долучилися батьки Олега Дробочького. Їхні виступи були сповнені болу і роздумів про подвиг захисників. Ігор Євгенович розповів, що битва за ДАП одразу надихнула сина. «І з часом Олег створив цілу серію робіт, що виставлялася як в Україні, так і за кордоном. Він і сам узяв до рук зброю. «Кіборги» дали йому та його побратимам мотивацію захищати свою країну».

«Війна — це не тільки героїзм, а й величезна втома. Олег вірив у те, що робить, але він також був втомлений, як і всі ті, хто бореться на передовій. Часто нам здається, що суспільство не до кінця розуміє, яку ціну платять ці хлопці», — зазначив батько героя.

Картина Олега Дробочького з Тернопільщини із серії про ДАП.
Фото Ярослава РОМАНЮКА.

«У 2014-2015 роках ДАП став символом незламності. І я впевнена, що саме подвиг «кіборгів» був для наших нинішніх захисників прикладом, зернятком, яке виросло в потужний патріотизм», — сказала на відкритті виставки міністерка у справах ветеранів Наталя Калмикова.

Оборона Донецького аеропорту розпочалася у травні 2014 року, коли українські військові встановили контроль над летовищем. Аеропорт був ключовим стратегічним об'єктом, через який росія та підтримувані нею бойовики прагнули забезпечити логістичну перевагу. Щодня аеропорт був під артилерійськими обстрілами, а бої за новий і старий термінали стали найжорсткішими. Умови оборони були нелюдськими: постійна напруга, руйнування будівель, нестача боєприпасів і води. Оборону завершили 20 січня 2015 року, коли через повне руйнування об'єкта тримати позицію стало неможливо.

«Це було справжнє пекло. Щодня хтось гинув, але ми трималися. У той час аеропорт був символом надії. Він дав нам змогу показати, що Україна не зламається», — зга-

ду ветеран із позивним «Влада», який брав участь у тих подіях.

Виставка «Аеропорт. 242» стала місцем вшанування героїв. Картини Олега Дробочького показують війну без зайвого пафосу. «Ці роботи — це голос тих, хто був там, хто бачив, як усе горить і руйнується. Коли дивлюся на них, згадую не тільки про подвиги, а й про те, якою страшною є війна», — поділилася враженнями командир легендарних «кіборгів» Олег Кузьмич.

Ініціаторка створення виставкового проєкту «Аеропорт. 242» Ірина Зубкова, організаторка та фундаторка щорічних заходів пам'яті й ушанування полеглих «кіборгів» у Києві, зачитала лист від одного з оборонців Донецького летовища — Андрія Казмірчука: «Час іде невпинно. Ось уже 10-та річниця оборони ДАПу. Цей стратегічний об'єкт витримав багато, ще більше витримали люди. Кожен день там — це боротьба за честь і гідність. Та серед руїн ми розгледіли світло надії».

Зворушливу композицію «В той день, коли закінчиться війна...» подарував присутнім на відкритті виставки лідер гурту «Антитіла» Тарас Тополя. ■

■ ВТРАТА

Протистояла кагебістській владі

Відійшла у вічність дисидентка Орися Сокульська

Орися Сокульська.
Фото radiosvoboda.org.

Тетяна РУДЕНКО

На Аскольдовій могилі в церкві Святого Миколая прощалися з Орисею Сокульською. Відома дисидентка пішла у засвіти на 73-му році життя. Про це повідомив дисидент Олесь Шевченко.

«Полинула від нас назавжди Орися Сокульська, — констатував Олесь Шевченко. — Ми були разом у найтяжчі роки протистояння російській комуністично-кагебістській владі і в роки діяльності Всеукраїнського товариства політ'язнів, яке вона очолила після Євгена Пронюка. Орися всю себе віддавала людям і Україні, великодушно і безкорисливо. Її життя було воістину героїчним. Вічна і світла пам'ять нашій дорогій подрузі».

Орися Сокульська — учасниця боротьби за незалежну Україну, членкиня Української Гельсінської групи. Її чоловік, поет Іван Сокульський, був одним з ініціаторів дисидентського руху на Дніпропетровщині. За свою діяльність і позицію він відсидів 18 років. Подружжя мешкало у місті Дніпро.

Орися Сокульська народилася 10 березня 1952 року в селищі Лужки на Івано-Франківщині. Закінчила педагогічний університет у Франківську. Працювала вчителькою математики.

Активно боролася проти русифікації та політичних репресій. Попри переслідування КДБ, їздила до Татарстану, на Урал і в Мордовію, передавала повідомлення від політ'язнів на Захід. Оголошувала голодування, брала участь в акціях.

Із 2015 року Орися Сокульська очолювала Всеукраїнське товариство політ'язнів і репресованих. ■

■ КРИМІНАЛ

Догралися іграшкою з вибухівкою

Агенти рф орендували квартиру і збиралися підірвати наряд поліції

Людмила СТРИГУН

Служба безпеки України та Національна поліція зірвали спробу ворожих спецслужб вчинити теракт проти українських правоохоронців. Як повідомляють в СБУ, на гарячому затримано двох російських агентів, які готувалися підірвати наряд поліції в Житомирі, що мав прибути за фейковим викликом на телефонну лінію 102.

«Для вчинення теракту вони завчасно орендували квартиру в обласному центрі і встановили там два саморобні вибухові пристрої. Одна з вибухівок була схована в м'якій іграшці, інша — підключена до мобільного телефону, камера якого знімала вхід до помешкання. За допомогою віддаленого доступу до цього гаджета ворог планував активувати обидва СВП, коли до приміщення через відкриті двері зайдуть поліцейські», — розповіли у спецслужбі.

Агенти мали покинути орендовану квартиру. Збиралися перечекати в готельному номері для отримання подальших вказівок від свого російського куратора.

Співробітники СБУ спрацювали на випередження. Спочатку задокументували всю підготовку зловмисників до теракту. А затримали обох фігурантів у готелі одразу після дзвінка на гарячу лінію Національної поліції.

Затриманими виявилися двоє мешкан-

Затримано двох ворожих агентів, які готувалися підірвати наряд поліції.
Фото Служби безпеки України.

ців Дніпропетровщини, яких ворог дистанційно завербував через телеграм-канали з пошуку легких грошей. За інструкцією окупантів молодики автобусом прибули до Житомира. Після приїзду до міста на месенджер отримали геолокацію схованки, з якої дістали два пакунки з вибуховими пристроями для вчинення теракту.

«Експертиза встановила, що СВП були споряджені в термосах і начинені камінням

для підсилення уражаючої дії в разі детонації», — повідомили деталі в СБУ.

Слідчі Служби безпеки України повідомили затриманим про підозру за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 258 Кримінального кодексу України (закінчений замах на вчинення терористичного акту за попередньою змовою групою осіб). Наразі зловмисники перебувають під вартою. Їм загрожує до 12 років ув'язнення з конфіскацією майна. ■

■ ЗООКУТОЧОК

Чорний вівчар знайшов дім

Пес-переселенець із прифронтової зони оцчасливив нову родину в Черкасах

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах після візиту спецпризначенців КОРДу до притулку чотирилапих чорний вівчар знайшов нову родину та дім. Про це «Україні молодій» повідомили в Черкаській обласній поліції.

Як розповідають правоохоронці, не так давно поліцейські КОРДу відвідали хвостиків, евакуйованих з прифронтових районів. Основною метою було наголосити на проблемі безпритульних тварин, аби люди не боялися брати їх додому.

Пам'ятаєте фото чорного вівчаря, що сидів біля ніг одного з бійців? Його великі темно-бурштинові очі наче промовляли: «Я все ще чекаю на свою людину». Після повідомлення в місцевих ЗМІ до притулку приїхало подружжя, яке втратило домашнього улюбленця Корда», — розповідають в обласній поліції.

Побачивши схожого чорного вівчаря-переселенця, родина вирішила, що цей пес заслуговує на дім. І вже за кілька годин подружжя поверталось додому з новим чотирилапим членом родини.

«Очі чорного вівчаря, які колись випромінювали смуток, тепер сяяли любов'ю та вдячністю», — задоволені у черкаському обласному управлінні поліції. ■

Тетяна ПАРХОМЧУК

Чи буде з приходом до влади в США Дональда Трампа новий світовий порядок? Риторичне запитання. Трамп, не дотерпівши декілька днів до своєї інавгурації, заспойлерив, яким може бути світ під час його президентства. У короткий проміжок часу він висловив територіальні претензії до Канади, Панамського каналу та Гренландії. І після цього хтось мав ще вірити, що він закінчить швидко війну в Україні? Як ми розуміємо, про 24 години вже не йдеться. Виходить, що, коли Трамп обіцяв зробити Америку великою, він буквально мав на увазі розміри. «Люди насправді не знають, чи має Данія якое законне право на Гренландію, але якщо має — їй потрібно відмовитись від неї заради національної безпеки вільного світу», — заявив Дональд Трамп.

Гренландія — традиційний подразник Америки

Заява Дональда Трампа не нова ні для нього, ні для американських президентів загалом. Гренландія для очільників США — це немов горіх для білки з популярного мультфільму «Льодовиковий період». Вони намагаються встановити контроль над нею ще з середини позаминулого століття та порушують це питання приблизно раз на п'ятдесят років. Серед аргументів: Гренландія розташована ближче до США, ніж до самої Данії.

Найближчі часові згадки про Данію американських президентів датуються 1867 роком, потім 1910-м, 1946 роками, й Трамп про це заявив у 2016 році, коли був президентом США у свій перший термін. Якщо тоді Дональд Трамп заявляв про намір просто купити остров, то тепер він підвищує ставки — погрожує Данії економічними санкціями за відмову продавати Гренландію. І навіть не відкидає застосування для цього військової сили. До того ж, нагадаємо, він встиг іще до інавгурації відправити на острів свого сина, нібито з туристичним візитом.

Справедливо вважати, що Трамп верзе маячню, небезпечно для світу. Водночас його слова — це один з індикаторів майбутнього конфлікту, який може розгорнутися північніше, тобто в Арктиці.

Арктика — територія багатих ресурсів

Регіон, який після завершення «холодної війни» був одним із найспокійніших на планеті, поступово стає місцем, де перетинаються інтереси кількох впливових держав — США, Китаю та Росії. І, як не дивно, основу для майбутнього конфлікту закладає не Трамп, не Сі й навіть не Путін, а глобальне потепління.

Хоча дивно, що Дональд Трамп не обіцяв покінчити з глобальним потеплінням за один день.

Отже, сьогодні ця арктична пустеля стрімко стає центром нового конфлікту. Величезний морський лід, який покриває Північний Льодовитий океан, швидко тоне через зміну клімату. Він втратив 13% за одне десятиліття. Це швидкість, яка, за словами експертів, може зробити Арктику вільною від льоду вже влітку 2035 року.

Після завершення Другої світової Арктика та Гренландія, зокрема, розглядалися країнами винятково з військовою цікавістю. Наприклад, президент США Гаррі Трумен у 1946 році пропонував 100 мільйонів доларів за Гренландію, щоб використувати її як північний військовий форпост. Однак вступ Данії у НАТО заспокоїв Трумена, оскільки на острові з'явилась військова база США. А база космічних сил «Пітуффік» функціонує і досі. Вона має критичне значення для системи раннього попередження ракетних ударів по США. Раніше — з боку СРСР, тепер — Росії.

Колишня заступниця помічника Державного секретаря США Хізар Конлі вважає, що Гренландія дуже важлива для безпеки Сполучених Штатів. Утім суттєві зміни в кліматі, які продовжу-

Холодна гаряча точка

Північний полюс Трампового спотикання

Доки світ коливається, росія нарощує потужність в Арктиці

ють відбуватися в Арктиці, змушують дивитись на цей регіон під іншим кутом. Арктика стає доступнішою для людей і технологій, дозволяючи досліджувати раніше невідомі її частини й глибини. Тепер присутність в Арктиці потрібна не лише для виконання військових завдань. Перш за все йдеться про боротьбу за ресурси, які раніше були приховані під льодом. А їх там стільки, що прем'єр-міністр Словаччини Роберт Фіцо та глава уряду Угорщини Віктор Орбан навипередки везли путіну своїх дітей, аби тільки постояти поруч.

Під товщею танучого льоду Арктики, як стверджують дослідники, можуть лежати рідкісні метали на трильйон доларів. А також там 30% нерозвіданого газу та 13% нерозвіданої нафти.

Ще одна цінність Арктики — в її розташуванні та логістичних можливостях, що були недоступні дотепер. По-перше, через Арктику пролягає найкоротший маршрут з Європи до Північної Америки. По-друге танення льодовиків відкриває привабливі торговельні шляхи, які можуть стати альтернативою, наприклад, уже перевантаженому Суецькому каналу, що в Єгипті.

Потепління в Арктиці також подовжує сезон плавання кораблів у зазвичай закритих льодом водах, потенційно скорочуючи час навігації між Шанхаєм та Нью-Йорком на цілих сім днів.

Хто претендує на Арктику? «Арктичними» вважаються вісім країн. Це

Рідкісні метали на трильйон доларів, 30% нерозвіданого газу та 13% нерозвіданої нафти під товщею танучого льоду Арктики можуть стати новим епіцентром серйозного протистояння США проти Росії та Китаю.

Норвегія, Швеція, Ісландія, Канада, Росія, Данія за рахунок Гренландії та США завдяки Алясці.

Ерефія упевнено опановує Арктику

Нескладно здогадатися, хто веде в регіоні найбільш агресивну політику. Поки в США обмежуються балачками, росіяни — діють. Безумовно, цьому сприяє географічне положення країни. РФ належить майже половина полярної території та 24 тисячі кілометрів берегової лінії. В Арктиці проживають близько 2,5 мільйона росіян, що становить половину від усього арктичного населення. А сам регіон уже приносить Росії понад 10% ВВП. Ще з радянських часів росіяни активно розвивали свою присутність в Арктиці, особливо військову. Там базуються російські стратегічні сили, зокрема атомні підводні човни та стратегічні бомбардувальники. А ще чимало інших військових баз, що їх росіяни активно розвивають. З 2005 року Росія відновила щонайменше 50 радянських військових баз. Серед них 13 авіабаз, 10 локаційних станцій та 20 прикордонних застав. Станом на зараз кількість військових баз Росії утричі перевищує сукупну кількість баз НАТО в регіоні. Так само росіяни перевищують усі інші арктичні країни за кількістю криголамів. Хоч лід в Арктиці тоне, вони залишаються надважливими для логістики в регіоні. Америка має лише два криголами, що дозволяють військовим і комерційним суднам плавати по замерзлих водних шляхах. У США планують побудувати ще шість, тим часом у Канаді їх 18, а в Росії — понад 50 таких суден.

Тобто, поки інші арктичні країни

Глобальна битва за Арктику ще прихована?

тільки усвідомлюють, що регіон стає новим центром конфлікту, росія вже до нього підготувалась та насправді вже й закручує його. У 2007 році росіяни розмістили під водою свій прапор на Північному полюсі та заявили про свої права на так званий хребет Ломоносова. Саме тут зберігається значна кількість газу та нафти Арктики. Тоді це сприймалось як символічна акція. Але не так давно комісія ООН з шельфів погодила ся з аргументами Росії. Хоч це рішення не остаточне, однак уже створює небезпечний прецедент.

Реалізація такого наміру дасть Росії додаткових 1,7 мільйона квадратних кілометрів морського дна. За оцінками росіян, ця територія дасть їм 17 мільярдів тонн нафти та 85 трильйонів кубометрів газу. А це своєю чергою зміцнить економіку Росії і дасть новий ресурс на ведення подальших воєн.

Китайсько-російський арктичний пояс

Сприяє росіянам в Арктиці Китай, який у 2013 році почав інвестувати в російські арктичні проекти. Наприклад, у видобуток газу. А після введення санкцій проти Росії у 2014 році та припинення західних інвестицій співпраця росіян з китайцями ще більше посилюється.

Державна китайська національна нафтова корпорація купила 20% російського проекту з переробки природного газу «Ямал СПГ». У 2017 році Росія та Китай домовилися про розвиток полярного «шовкового шляху» вздовж північного морського дна в рамках ініціативи «Один пояс — один шлях». Через два роки, в 2019-му, китайські компанії купили проект з переробки природного газу 20% СПГ-2. У 2020 році Росія визнала Арктичний регіон особливою економічною зоною, значно полегшивши китайцям інвестування за рахунок додаткових пільг. І після цього розмір інвестицій Піднебесної подвоївся.

Також серйозність намірів китайців щодо Арктики підтверджує те, що в 2018 році Китай оголосив себе майже «арктичною державою». Хоча від найбільш північної точки Китаю до власне самого північного кола тисячі кілометрів. Завдяки Росії Китай уже представлений в Арктиці не лише в економіч-

ному, а й у військовому плані. Обидві країни проводять спільне патрулювання в Арктичному морі. За словами експертів — знавців Арктики та чиновників з арктичних країн, стан справ у регіоні настільки загрозливий для Європи та США, що вони взагалі можуть втратити там свій вплив. А щоб наздогнати Росію та відновити статус-кво в регіоні, знадобиться чимало років.

Тому американцям надзвичайно цікава Гренландія. Бо якщо Росія почне робити Штатам пред'яви і щодо Аляски, тоді реально справи взагалі можуть бути кепські. Адже в Арктиці США представлені лише Аляскою, а колись ця територія належала царській Росії.

Нагадаємо, головною причиною продажу Аляски Америці Російською імперією переважна більшість світового наукового історичного співтовариства однозначно називає програв Росією Кримської війни (1853—1856).

Договір на суму 7,2 млн доларів був остаточно виконаний 1 серпня 1868 року. За ним, Російська імперія позбулась більшої частини своїх територій, що становили Російську Америку.

Водночас радянсько-путінська історіографія головним чином спирається на два аргументи, а саме: Аляску майже за безцінок продали, щоб «задобрити США» та запропонувати їм свою «дружбу», бо «вони і так могли забрати Аляску силою задарма». Також із 1960-х років поширюється міф, що Аляску насправді віддали в оренду на 100 років. Які, за цим міфом, уже минули.

Однак для покращення своїх позицій в Арктиці США необов'язково купувати остров. Можливо, достатньо просто поглибити вже давно існуючу широкую співпрацю з Данією.

Уроки Арктики — потенційна небезпека Четвертої світової

На що вказує нам ця історія? Ще не до кінця зрозуміло, що ж може бути епіцентром Третьої світової війни, однак якщо неминууча Четверта світова, нехай навіть і холодна, то вона точитиметься довкола Арктики та її ресурсів.

Водночас Трамп показує іншим країнам слабкі місця кожної з них перед загрозою тандему Росії та Китаю. Хоча зазіхання на суверенну територію іншої держави, в даному випадку Данії, в якості звичайного агресора, імперіаліста та диктатора — спосіб такий собі. Сумнівний і небезпечний.

Загалом, доки Штати слідкують за маятником — входять-виходять з ВООЗ, Паризької кліматичної угоди тощо, — тоталітарні Росія та Китай постійно, систематично, протягом років захоплюють Арктику. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Дніпропетровська область

■ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

Мистецтво домовлятися

Міжмуніципальне співробітництво дозволяє громадам ефективно використовувати технічні ресурси, надаючи послуги сучасного рівня

У центральній районній лікарні селища Васильківка, що на Дніпропетровщині, невдовзі відкриється кабінет мамографії, послугами якого зможуть користуватися жителями не лише місцевої, а й сусідньої Дубовиківської громади. Раніше, аби отримати цю послугу, жінкам доводилося їхати до обласного центру, який розташований майже за 100 кілометрів від їхніх населених пунктів. Сучасне обладнання цей заклад отримав завдяки перемозі у конкурсі проєктів міжмуніципального співробітництва серед громад-партнерок Програми USAID DOBRE. Головна ідея заходу полягала в тому, аби надати доступ до новітніх технологій якомога більшій кількості населення.

Разом сильніші

Мешканців колишнього Васильківського району до проведення адміністративно-територіальної реформи обслуговувала одна лікарня. Після утворення двох громад — Васильківської селищної та Дубовиківської сільської — місцевим керівникам довелося шукати варіанти спільного фінансування медичного закладу. Так був підписаний договір про співробітництво, який дозволив узяти участь у конкурсі Програми USAID DOBRE з проєктом «Спільний шлях до здоров'я: міжмуніципальна медична ініціатива». Пройшовши до фіналу, партнери отримали близько 100 тисяч доларів, що були витрачені на облаштування сучасного кабінету мамографії.

Як повідомила начальниця відділу міжнародного співробітництва та проєктно-інвестиційної діяльності Васильківської територіальної громади Вікторія Варавя, реалізувати цю ідею вдалося завдяки тісній співпраці на паритетній основі. Тобто ремонт у приміщенні профінансували громади, а меблі, сучасний мамограф і принтер були придбані Програмою USAID DOBRE. «Запит на цю послугу дуже великий як у нас, так і в Дубовиківській громаді, — каже вона. — Зараз війна, нерви, стрес, тому в жінок підвищився ризик появи онкологічних захворювань. Завдяки перемозі у конкурсі ми створюємо умови для проходження діагностики за місцем проживання. Водночас лікарня отримує кошти від Національної служби здоров'я України, за які ми зможемо далі купувати нове обладнання для інших відділень».

Фактично всім вітчизняним громадам на момент утворення дісталася застаріла матеріально-технічна база, яка не оновлювалася десятиліттями. Отож сучасні прилади і техніка, які з'являються у глибинці завдяки грантам і міжнародним донорам, є сенс використовувати спільно. Таким чином доступ до них з'явиться у більшій кількості місцевих жителів.

Аби реалізувати цю ідею на практиці, Програма USAID DOBRE запропонувала громадам такий формат партнерства, як міжмуніципальне співробітництво (співробітництво територіальних громад). Експерти проєкту провели з потенційними учасниками тренінги і допомогли з оформленням необхідних документів. Важливо було також показати керівникам усі плюси і мінуси такого формату співпраці, оскільки їм довелося

Кабінет мамографії, обладнаний у лікарні Васильківської громади за сприяння Програми USAID DOBRE.

вчитися комунікувати між собою, домовлятися і, якщо потрібно, йти на поступки і компроміси. Зрештою, на конкурс проєктів міжмуніципального співробітництва серед громад-партнерок Програми USAID DOBRE було подано 23 заявки, з яких чотири були визнані переможцями. «Якщо громадам не вдається вирішити якусь проблему поодиночки, то вони можуть зробити це, об'єднавши наявні у них ресурси, — пояснила ситуацію радниця з розвитку інституційної спроможності Програми USAID DOBRE Наталія Стрельбицька. — Це дозволяє покращити послуги і посилити спроможність усіх учасників такої співпраці».

За словами пані Наталії, заявки на конкурс подавали лише партнери Програми USAID DOBRE. Але учасником договору про співробітництво територіальних громад могла стати будь-яка громада, що готова до подібної взаємодії. «Таким чином, завдяки підтримці спільних проєктів ми розширюємо позитивний вплив не тільки на наші громади, — каже вона, — а й на ті, що не є нашими партнерами».

Об'єднуючись із сусідами у Васильківці планують і далі. Сьогодні у селищі організували підвіз дітей шкільним автобусом з Покровської селищної територіальної громади Дніпропетровської області до Опорного ліцею №1 імені Михайла Коцюбинського Васильківської селищної ради. Завдяки тому, що цей навчальний заклад має сучасне укриття, діти отримують знання в режимі офлайн протягом усього тижня, незважаючи на сигнали повітряної тривоги. «За власні бюджетні кошти ми їздимо забирати 52 учнів із селища Покровське. За це отри-

муємо субвенцію від держави, — повідомив голова Васильківської громади Сергій Павліченко. — Батьки, які приїздили до мене, дуже задоволені, адже віддалена форма навчання не дає того рівня знань, який необхідний для засвоєння матеріалу. Ми вже думаємо про те, аби укласти договір ще й про муніципальне співробітництво».

Укриття в ліцеї №1 облаштовано теж на паритетних умовах. Коштом громади тут провели ремонт, а Програма USAID DOBRE закупила лінолеум, шкільні меблі, обладнання на суму мільйон гривень. Тепер тут у разі потреби проводять не лише уроки, а й національний мультипредметний тест для випускників всього Синельниківського району. До речі, у цьому ж навчальному закладі ще в 2019 році був відкритий STEM-центр. Обладнання для нього закупила також Програма USAID DOBRE. І тепер завдяки інноваційним методам навчання ліцеїсти неодноразово ставали переможцями різних конкурсів та олімпіад.

Сергій Павліченко переконаний, що міжмуніципальне співробітництво з часом стає все більш популярним. Днями до нього приїздили представники Великоновосілківської селищної громади Донецької області з пропозицією укласти схожий договір. «Ми вже домовилися (думаю, меморандум підпишемо) про відкриття у Васильківці громадської приймальні, де їхнє керівництво зустрічатиметься зі своїми людьми, які через війну змушені проживати у нашому селищі, — каже пан Сергій. — Загалом, без такого партнерства сьогодні нам буде дуже складно вижити. Особливо коли розпочнеться післявоєнна відбудова».

Сміттєзбиральна машина, передана громаді Програмою USAID DOBRE. Фото надані Васильківською територіальною громадою.

«Джерело» чистоти

Експерти Програми USAID DOBRE не лише допомогли громадам юридично оформити документи про співпрацю, а й показали на реальних прикладах, як таке партнерство може розпочатися на практиці. Скажімо, перед реалізацією проєкту, покликаною навести лад у сфері поводження з твердими побутовими відходами, у Васильківці провели опитування серед місцевих жителів. Після того, як люди назвали цю проблему першочерговою, був написаний детальний план покращення послуги.

Далі за кошти громади облаштували майданчики для збору сміття, а Програма USAID DOBRE закупила для місцевого КП «Джерело» сучасний сміттєвоз на суму в понад чотири мільйони гривень. Сьогодні вже близько 60 відсотків мешканців Васильківки уклали договори на користування цією послугою і кажуть, що в селищі стало набагато чистіше.

До речі, Програма USAID DOBRE допомогла Васильківській громаді подолати наслідки широкомасштабного вторгнення російської армії, придбавши інструменти для ремонтних робіт. Були також закуплені генератори для безперебійної роботи водоканалу та комунальних закладів у період відключення світла. А ліцеї №1 отримав ноутбуки для того, аби навчальний процес продовжувався в укритті на час повітряної тривоги.

Простори майбутніх професій

Васильківська громада досить широко представлена в інтернеті завдяки професійній фото- і відеозйомці. Цей контент створюють місцеві аматори в стінах медіастудії «Творчий вимір», яка функціонує на базі «Молодіжного центру». Сучасне обладнання для проєкту придбала Програма USAID DOBRE. Цей простір сьогодні має статус майданчика, де всі бажаючі можуть оволодіти професією фотографа, відеооператора, SMM-спеціаліста, розробника вебсторінок і сайтів. Сюди також часто приходять підприємці для того, аби підготувати контент для реклами своєї продукції.

Ще однією новинкою стала кулінарна студія, де завдяки обладнанню, придбаному Програмою USAID DOBRE, проводяться майстер-класи для всіх, хто хоче оволодіти кондитерською справою. Сюди для проходження практики приходять і учні місцевого ПТУ, яке готує фахівців даної спеціальності. До речі, молодь може переймати досвід також у підприємців, що орендують студію для випікання продукції на продаж. Нове обладнання настільки високого класу, що дозволяє їм легко створювати кондитерські вироби дуже високої якості.

За словами директорки «Центру розвитку молодіжного підприємництва» Марії Гусак, кулінарна студія стала місцем проведення заходів, що виходять за межі суто професійної діяльності. Йдеться, наприклад, про майстер-клас «Євроінтеграція молоді через смак», де дівчата вчилися готувати страви різних країн, запросивши на дегустацію всіх бажаючих. «Тут наші волонтери також випікають пиріжки і ліплять вареники для військових підрозділів, — каже вона. — Кидаємо ключ у соціальних мережах і збираємося тут для роботи».

Загалом Програма USAID DOBRE допомогла васильківцям реалізувати одразу кілька різнопланових молодіжних проєктів. «Роботу з молоддю ми активно проводили і раніше, — каже пані Марія, — але тепер, після тренінгів, уміємо структурувати повноцінний процес. Тобто нас навчили вести справи на професійному рівні. Ці знання дають можливість розвиватися молоді як у громаді, так і поза нею».

Матеріал підготовлений редакцією газети на замовлення Українського кризового медіа-центру та став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіс (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

■ Є ПРОБЛЕМА

І воювати, й засівати

Фермери Полтавщини б'ють на сполох: відсутність добре продуманого механізму бронювання працівників загрожує існуванню малих та середніх фермерських господарств

Ганна ЯРОШЕНКО

Цими днями на зібранні в Полтаві очільники малих та середніх фермерських господарств, представники регіональних асоціацій фермерів та приватних землевласників висловили занепокоєння з приводу нових регіональних критеріїв бронювання аграріїв, затверджених Міністерством аграрної політики та продовольства України. Ініціював зібрання голова ГО «Полтавська обласна асоціація фермерів та приватних землевласників імені Героя України, Героя Небесної сотні Віктора Чміленка» Василь Бурлака, котрий отримав багато звернень від власників та орендарів земельних угідь, які ведуть своє господарство. «Без сумніву, захищати нашу землю потрібно, — наголосив Василь Михайлович. — Але влада має визначити пріоритети. Думаю, є багато запитань стосовно того, де ми, аграрії, можемо бути кориснішими — на війні чи на нашому хліборобському фронті».

Посівна може опинитися під загрозою зриву

Усі присутні були одностайними в думці: якщо не будуть спрощені критерії визначення малих та середніх фермерських господарств критично важливими, навесні нікому буде працювати на землі. Відтак посівна може опинитися під загрозою зриву.

Один зі співвласників фермерського господарства «П. М. Пащенко» з села Степове Миргородського району, що займається вирощуванням зернових та олійних культур, Павло Пащенко розповів: «Наше сільгоспспідприємство має 4 бенефіціарів. Окрім мене, це двоє моїх синів, 52 та 45 років, і 29-річний онук. Раніше, господарюючи на площі 630 гектарів землі, ми залучали 8—10 найманих працівників. А зараз, вважаю, працюємо вчотирьох: хлопці мають добру освіту, але не гребують будь-якою роботою — за потреби сідають за кермо трактора, комбайна чи вантажного автомобіля. Повірте, обробити таку площу землі вчотирьох не так легко (тим паче, що мені вже 74 роки). Та річ у тім, що працівників у селі вже й удень із вогнем не знайдеш. Ви ж бачите, що робиться: і здорових, і хворих забирають на фронт. Якщо, не дай Бог, мобілізують до війська когось із синів чи внука, наше господарство просто «ляже». Моя пропозиція: щоб такі господарства, як наше, втрималися на плаву, потрібне бронювання від мобілізації бодай мінімальної кількості працівників».

Голова Асоціації фермерів та приватних землевласників Гадяччини Валерій Олексенко, який очолює її понад 30 років, нагадав: згідно з оновленими критеріями бронювання аграріїв, господарство мусить мати мінімум 10 працівників на 100 гектарів оброблюваної землі, до того ж, кожен з них має отримувати цілий рік (хоч роботи в полі сезонні) зарплатню в розмірі 20 тисяч гривень. А далі чоловік описав свою ситуацію: «Ми із синами господарюємо на площі 300 гектарів землі. Раніше в нас працювали 10—12 найманих осіб, бо ми мали ще й власну переробку зерна. Та зараз вона стала. За таких умов ми просто не в змозі тримати 10 працівників і цілий рік видавати їм зарплатню. А ще ніхто не хоче найматися на роботу, усі бояться «світитися». Бо роботодавці мусять подавати списки військовозобов'язаних до ТЦК. Тільки-но подав такі списки — хлопців одразу ж направляють на медкомісію і забирають до війська. Уже й обмежено придатні до служби мають повторно прийти військово-лікарська комісія. Тож, не секрет, нерідко молоді люди звільняються й ховаються. Зрозуміло, захищати Батьківщи-

Валерій Олексенко: «Якщо всіх фермерів заберуть на фронт, хто в такому разі годуватиме країну? Так ми й війни не виграємо, і землю загубимо».

ну від агресора потрібно. Але має бути дотриманий принцип справедливості. У нас ціла армія чиновників, яка налічує 1 мільйон 900 тисяч держслужбовців. Якщо навіть половина з них — жінки, то друга половина — молоді, здорові, придатні до служби чоловіки. А скільки ще представників силових структур — усіх їх також автоматично забронювали. Нехай покажуть власний приклад. Бо так же не можна: забирати до війська останнього тракториста в селі. Якщо в нас біда, то біда для всіх. Я два автомобілі віддав для потреб ЗСУ. Цими днями перерахував зібрані нашою асоціацією кошти на 10 дронів, купуємо для військових бензовоз. Сплачуємо всі податки, які чи не щодня підвищують. І ще й останніх працівників у нас забирають. Повторюю: хай держслужбовці й силовики, яких держава годує, покажуть свою любов до неї — ідуть її захищати. А потім уже й аграрії підтягнуться. Бо якщо всіх нас заберуть на фронт, хто в такому разі годуватиме країну? Так ми й війни не виграємо, і землю загубимо».

Фермери переконані, що оті критерії визначення сільгоспспідприємств критично важливими не мають економічного підґрунтя. Представниця Асоціації фермерів та приватних землевласників Глобинщини Людмила Безніс повідомила, що, коли з'явилася така вимога: мінімум 10 працівників на 100 гектарів оброблюваної землі, рада їхньої асоціації провела економічні розрахунки, щоб показати ефективність роботи господарства за таких умов. «Так от, згідно з цими розрахунками, фонд оплати праці «з'їдає» 85 відсотків від доходу. Якщо ж додати ще й податок на прибуток із паїв, військовий збір, то матимемо всі 110 відсотків витрат. Тобто ефективність господарства зводиться нанівець, — констатує пані Алла, чоловік якої є головою фермерського господарства.

— Ну не може ж воно працювати, щоб тільки утримувати найманих працівників та розраховуватися за оренду паїв. А ще ж є й матеріальні витрати — на придбання насіння, добрива, пального тощо, які становлять не менше 50 відсотків. Тобто взяти 10 найманих працівників на 100 гектарів оброблюваної землі означає поставити під загрозу існування саме фермерське господарство. Я вже не говорю про те, що найняти 10 працівників у селі нині просто нереально. Аби хоча б когось знайти. Тож звертаюся до державних мужів: надайте нам добре продуманий механізм бронювання аграріїв. Якби нам лишили хоча б двох працівників на 100 гектарів землі. Одним з них може бути голова фермерського господарства, котрий, як відомо, не сидить у кабінеті, а також працює в полі».

Член ради вже згаданої Асоціації фермерів та приватних землевласників Глобинщини Людмила Безніс процитувала слова першого заступника міністра аграрної політики та продовольства України Тараса Висоцького, котрий прямо заявив фермерам: хто зірве посівну, той матиме розмову із самим президентом. «Тобто посійте, мовляв, як-небудь, а ми вас обкладемо непосильними податками, мобілізуємо до війська ваших працівників, — обурюється жінка. — А що робити далі? Не збирати врожаю? Спустіться, будь ласка, з небес на землю. Нам потрібна не завищена, а реальна кількість працівників, щоб ми могли платити оту зарплатню розміром у 20 тисяч гривень. Кожен фермер знає, скільки йому необхідно працівників: комусь достатньо одного, а іншому мало і трьох. То, може, нехай сам голова фермерського господарства це питання вирішує? Бо за нав'язаних нам згори умов який сьогодні вибір у фермера? Придбати солярку й не купувати насіння? Чи навпаки? Ви знаєте, скільки кожен фермер робить для

Василь Бурлака (ліворуч) передає звернення фермерів директору обласного департаменту агропромислового розвитку Сергію Фролову.

Людмила Безніс: «Хто вмів воювати, хай іде на фронт. А хто вмів вирощувати хліб, хай плекає ниву».

Очільник ФГ «Мрія» з Диканської територіальної громади, що в Полтавському районі, Олександр Савченко підтримує колег, зазначивши: фермери не проти того, щоб захищати Вітчизну, але має бути дотриманий принцип справедливості. Фото автора.

того, щоб наші хлопці перемагали на полях битв. Так дайте можливість тим фермерам обсягтися. Хто вмів воювати, хай іде на фронт. А хто вмів вирощувати хліб, хай плекає ниву. Я підтримую пропозиції колег щодо диференційованого підходу до розрахунку чисельності працівників». Голова Асоціації фермерів та приватних землевласників Шичаччини Ірина Маслівець, котра є й керівником фермерського господарства «Воля-2» у Білицькій територіальній громаді, що в Полтавському районі, поділилася своїм негативним досвідом: «У нас невелика ферма — маємо 100 голів великої рогатої худоби. Залучили 10 найманих працівників. Минулого року нібито виконали всі умови щодо бронювання: вклалися як у кількість трудівників, так і в кількість орендованих земель. А в підсумку в нас так і не прийняли документів для на-

землі може одна особа (це цілком реально), 200 гектарів — дві-три особи й так далі. Ми хочемо зберегти землю, свої господарства, але не знаємо, як достукатися, донести це до нашої влади».

Розробляючи критерії для бронювання, не врахували думок аграріїв

Катерина Скрильник, яка разом з чоловіком Владиславом розвиває тваринницьке господарство «Воладар-С» у Білицькій територіальній громаді, що в Полтавському районі, поділилася своїм негативним досвідом: «У нас невелика ферма — маємо 100 голів великої рогатої худоби. Залучили 10 найманих працівників. Минулого року нібито виконали всі умови щодо бронювання: вклалися як у кількість трудівників, так і в кількість орендованих земель. А в підсумку в нас так і не прийняли документів для на-

Микола Розраєнко: «Мінагрополітики визначило критичними господарства, які обробляють угіддя на площі не менше 500 гектарів, — чи правильний такий підхід?»

данья відстрочки від мобілізації. Згідно ж з оновленими умовами, на 100 голів стада має бути вже мінімум 20 працівників. Це мене просто ошелешило. Незрозуміло, якою математичною формулою користувалися ті, хто ухвалював таке рішення. Ми з бухгалтером порахували: з огляду на те, що стадо стовідсотково ніколи не доїть, ми не виходимо навіть на оті 400 тисяч гривень собівартості молока на місяць, які мали б витратити на зарплати працівникам. Тоді виникає запитання, навіщо взагалі утримувати корів. Таке відчуття, начебто головний виклик нині не війна, а законодавчі ініціативи: нас постійно відволікають від основної діяльності, непомірно збільшуючи податкове навантаження, створюючи інші проблеми. Моя пропозиція — проаналізувати виробничу спроможність фермерських господарств та обґрунтувати вимоги щодо мінімальної кількості найманих працівників. Знаєте, мені було дуже приємно, коли мене запросили до другого за розміром міста Швейцарії — Женеві, де зібралися жінки з усього світу, які працюють в аграрному секторі. Ми проходили навчання з мінімізації впливу людського фактора та автоматизації процесів. Якщо існує така тенденція, тоді яка логіка у вимозі щодо збільшення чисельності працівників?»

Керівник фермерського господарства «Диканське» Микола Розраєнко із селища Диканька Полтавського району зауважив: Мінагрополітики визначило критичними господарства, які обробляють угіддя на площі не менше 500 гектарів, — чи правильний такий підхід? Чому в немілість до держави потрапили малі фермерські господарства? На думку фермера, варто б зняти отой поріг. «І сформуємо такі критерії, які будуть наближені до наших реалій», — закликав пан Микола колег.

Хто розробляв оті критерії, затверджені Мінагрополітики? Чому нагорі «забули» про сезонність робіт у сільському господарстві та й взагалі не врахували думок аграріїв? Такі питання порушив очільник Асоціації фермерів та приватних землевласників Полтавського району Олег Слизько. «Фермерам потрібно виступати з консолідованою позицією, — вважає він, — тільки тоді нас почують. З огляду на воєнний стан, у фермерських господарствах треба лишити мінімум працівників. Не максимум, а мінімум, необхідний для того, щоб господарство не припинило своєї діяльності».

Тим часом Василь Бурлака зазначив: нещодавно на зустрічі в Києві за його участю, де обговорювали питання порятунку фермерства, рада старійшин (засновників) фермерського руху в Україні звернулася до прем'єр-міністра Дениса Шмигала. Зокрема, було акцентовано на тому, що українське фермерство перебуває на межі повної руйнації через дискримінаційну політику щодо нього практично впродовж трьох останніх десятиліть. «На жаль, складається тенденція, коли фермерів «видав-

люють» зі сфери сільськогосподарського виробництва. Це не може не обурювати, — поскаржився Василь Михайлович. — Додала бід фермерам ще й розв'язана російською війною. Звичайно, через російську збройну агресію маємо пряму загрозу самому існуванню нашої держави. Тож треба й країну захищати, і хліб вирощувати. Однозначно, варто прописати справедливі критерії для бронювання працівників дрібних та середніх фермерських господарств, які займаються овочівництвом, тваринництвом, переробкою сільськогосподарської продукції тощо, враховуючи той факт, що більшість сільських чоловіків уже на фронті. У нашому невеликому селі Келебердівка на 60 дворів маємо трьох загиблих».

Присутній на зібранні директор департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації Сергій Фролов акцентував: на його думку, питання бронювання працівників малих та середніх сільськогосподарських підприємств має вирішуватися на державному рівні. «Василь Михайлович передав мені ваші звернення. І ми вже подали до Міністерства аграрної політики та продовольства, а також Міністерства оборони України пропозиції щодо зміни критеріїв бронювання аграріїв, згідно з якими, на обробітку 100 гектарів землі має бути задіяно не менше 5 працівників. Якщо ж ідеться про тваринницьке господарство, то не менше 7 осіб. Також ми запропонували зміни, згідно з якими, взимку в господарстві може працювати менше людей, а в теплі пори року, коли відбуваються польові роботи, — більше. Увесь минулий тиждень відбувалися наші перемовини з Мінагрополітики. Нагорі наполягають на аргументації, чому ми вимагаємо цих змін. Ми надали пояснення й тепер чекаємо на рішення міністерства щодо погодження нових критеріїв. На сьогодні маємо ось таку ситуацію, — підсумував Сергій Олександрович і додав: — Та не забувайте, що ви зможете забронювати лише 50 відсотків військовозобов'язаних працівників. Я готовий і далі відстоювати ваші інтереси, але, повірте, це не так просто».

Випадково розговорилася з іще одним учасником зібрання — 71-річним фермером із села Полузир'я Полтавського району Василем Ватутіним, який вирощує не лише зернові та бобові культури, а й квіти — для душі. Можливо, це й не зовсім до теми, але мені хочеться навести і його слова: «Я очолюю фермерське господарство з 1992 року. Обробляю 170 гектарів землі, маю 7 найманих працівників (один із моїх трактористів уже загинув на війні). У мене всі трудівники офіційно отримують зарплату, я сплачую всі податки й не скажуся на життя. Звичайно, сам не наповню бюджету, бо за мою спину ховаються ті, хто не хоче працювати легально й відкрито, воліє лишатися «в тіні». 7 працівників — це багато з огляду на названу площу оброблюваної землі. Але я сам живу в

Катерина Скрильник: «Яка логіка у вимозі щодо збільшення чисельності працівників?»

селі, відтак зацікавлений у тому, щоб якомога більше односельців мали роботу, щоб наш населений пункт процвітав. Я важко працюю, та завжди маю хліб і до хліба — і вдячний за це Богу. Отримав подяку від обласної військової адміністрації за ведення чесного бізнесу й допомогу ЗСУ. Якоюсь їздив за програмою до штату Айова (США), де три тижні переймав досвід господарювання американців на землі. І знаєте, що вам скажу? Ми працюємо не гірше за них. Якби в Україні не було тіньової економіки, американцям було б далеко до нас».

Насамкінець рада ГО «Полтавська обласна асоціація фермерів та приватних землевласників імені Героя України, Героя Небесної сотні Віктора Чміленка» ухвалила рішення включити до складу ко-

місії з визначення підприємств, критично важливих для економіки та життєдіяльності області, що діє при обласній військовій адміністрації, трьох осіб: очільника згаданої громадської організації Василя Бурлаку, голову ФГ «Астра-Агро» Антоніну Живолуп та головного бухгалтера ФГ «Вільне» Аллу Ілляшенко. А при визначенні критичності підприємства пропонує таку обов'язкову мінімальну кількість працівників: до 100 гектарів оброблюваної землі — 1 працівник, до 200 гектарів — 2 працівники, до 300 гектарів — 3, до 400 гектарів — 4, до 500 гектарів — 5 працівників. Також рада виступає за стовідсоткове бронювання голів фермерських господарств або їхніх заступників — незалежно від кількості оброблюваної землі. ■

ОГОЛОШЕННЯ

ТОВ «ТЕРРА ПРОЕКТ» 04 лютого 2025 р. о 11:30 годині буде проводити погодження меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) гр. Нагорному Олександру Федоровичу для колективного садівництва за адресою: вулиця Виноградна, діл. 130, (с/т «Південтеллоенергомонтаж») у Дніпровському районі м. Києва. Просимо суміжних землекористувачів: Мельник І. П. (кадастровий номер 8000000000:66:683:0018), Прокопенка В. М. (кадастровий номер 8000000000:66:683:0017), Григорука М. О. (кадастровий номер 8000000000:66:683:0015), Костенко А. Ю. (кадастровий номер 8000000000:66:683:0014) або ваших уповноважених представників бути присутніми для погодження меж земельної ділянки згідно ст. 198 ЗКУ. У разі їх відсутності межі земельної ділянки вважатимуться погодженими.

ТОВ «ТЕРРА ПРОЕКТ» 04 лютого 2025 р. о 10:00 годині буде проводити погодження меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) гр. Фліс Ларисі Миколаївні для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд за адресою: вул. Ягідна, 36 у Голосіївському районі м. Києва. Просимо суміжних землекористувачів: Єрину А. О. (кадастровий номер 8000000000:79:174:0006), Паламарчука Т. А. та Козеліна О. О. (кадастровий номер 8000000000:79:174:0008), Джус Ю. М. (кадастровий номер 8000000000:79:174:0011), Фліс Л. М. (кадастровий номер 8000000000:79:174:0007) або ваших уповноважених представників бути присутніми для погодження меж земельної ділянки згідно ст. 198 ЗКУ. У разі їх відсутності межі земельної ділянки вважатимуться погодженими.

ПЕРЕДПЛАТА-2025

Бойова газета героїчної нації

Передплатіть «Україну молоду» на березень

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Хто з вас, шановні читачі, не встиг передплатити «Україну молоду» на 2025 рік, це можна зробити зараз, до 20 лютого, і ви отримуватимете газету з березня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплатуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2025 рік:

на місяць — 82 грн.,

на два місяці — 164 грн.,

до кінця півріччя — 328 грн.,

до кінця року — 820 грн.,

Передплатний індекс — 60970

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере 20 грн.

«Україну молоду» можна прочитати в усьому світі через партнерську мережу PressReader

МЕТОДИКА РАШИЗМУ

Цинізм на прапорі тиранії

У лютому росія хоче провести телемарафон зі США, Англією та Францією

Олександр МИХАЙЛЮТА, лауреат мистецької премії «Київ»

(Закінчення. Початок — у номері «Україна молода» за 22 січня)

Атака сталіністів із 1945-го триває

Після завершення Другої світової, здавалося б, Україна як одна з країн-засновниць ООН і активний учасник відсічі німецькому фашизму заживе належної слави в СРСР і її видатні особистості будуть поціновані належним чином, пишуть у соцмережах наші сучасники. Та де там. Град ідеологічних звинувачень з Москви посипався саме на Україну. Оскільки вона була під окупацією гітлерівців, то, мовляв, уся заражена буржуазним духом. Самопроголошений генералісимус Й. Сталін збирався виселити всіх українців у Сибір. Услід за кримськими татарами. І жалкував, що зробити це неможливо — елементарно не вистачає навіть вантажних вагонів. (Про це повідомив прозорий Микита Хрущов у своїй знаменитій доповіді на XX з'їзді КПРС із розвінчання «культу особи» у 1956 році).

Продовжувалися звинувачення у відродженні в Україні «буржуазного націоналізму». Неодноразово наголошувалося на необхідності викорінення «ворожої буржуазно-націоналістичної ідеології», «націоналістичної концепції» в літературі та мистецтві. Тобто, тривала атака на українців як вільнолюбиву націю хліборобів, науковців, організаторів виробництва... націю нащадків козацької Запорозької Січі.

Тодішній перший секретар ЦК КП(б)У М. Хрущов на догоду Москві («прозріє» він пізніше, а на той час в Україні сліпо виконував указівки Кремля зі знищення українства) та його поплічники-ідеологи, засвідчуючи вірність «ученню Маркса», почали брудну кампанію цькування української інтелігенції.

Лише протягом серпня—жовтня 1946 р. ЦК КП(б)У видав 5 ідеологічних постанов: про «Історію української літератури», про журнал «Перець», про журнал «Вітчизна», дві постанови про репертуар театрів. Дісталось і недавно звільненому з концтабору гумористу Остапу Вишні (Павлові Губенку) за сміливу громадянську позицію. Громили «горилів від партії» і таких визначних майстрів слова, як М. Рильський, Ю. Яновський, І. Сенченко, О. Довженко, В. Сосюра та ін. Авторів «Історії української літератури» звинуватили в аполітичності. Приводом стало те, що в книзі погано висвітлено класову боротьбу «прогресивних» і «реакційних» письменників, не показано «позитивного впливу російської літератури на творчість письменників України», а нібито присутнє схилення перед Заходом.

Авторам «Історії України», виданої за редакцією М. Петровського, також приписали спотворене відображення минулого українського народу на основі «буржуазно-націоналістичних концепцій», узятих із праць неблагонадійного академіка М. Грушевського, голови УНР (1918 р.), поваленого полчищами кривавого полковника Муравйова, який очолював окупаційні війська Росії, що вторглися в Україну на початку XX століття.

У недостатній увазі до ролі росіян було звинувачено за оперу «Богдан Хмельницький» композитора К. Данькевича. Колективом усіх газет та журналів указано на необхідність ретельніше висвітлювати «комуністичне будівництво», а не зосереджуватися на вузькій місцевій тематиці, що, мовляв, веде до «буржуазного націоналізму». Хоча комуністичні писакі й без того робили це з особливою пристрасстю й запопадливстю.

І все ж лінія Хрущова Москві здала-

ся досить м'якою, тому його ЦК ВКП(б) у 1947 р. відкликав із Києва та призначив першим секретарем ЦК КП(б)У Лазаря Кагановича, головного організатора Голодомору 1932—1933 рр., який втілював план масових розстрілів українців у 1937—1938 роках. Цей єврейський вождь комуністичного Кремля паталогічно ненавидів художників, письменників, людей творчої праці. До речі, цей соратник Сталіна, названий у народі посланником диявола, не виявляв милосердя й до одноплемінників, які займали керівні пости районного та обласного рівнів і які, на його думку, погано виконували завдання центру (той таки Хатаєвич, перший секретар Дніпропетровського обкому їхньої партії).

Тоді ж злива звинувачень впала, зокрема, на Володимира Сосюру за вірш «Любіть Україну», написаний і оприлюднений ще 1944-го. Нагадаємо: саме того року премія кінокритиків США (тепер — «Оскар») була вперше присуджена радянському фільму, а саме — стрічці «Райдуга» з українкою Наталією Ужвій у головній ролі. Напевне, це ще дуже бісило посіпаку Сталіна. Тепер Каганович добавив у вірші Сосюри, чия поезія цілкомито заслуговувала Нобелівської премії (якби були переклади англійською чи французькою), прояви «українсько-буржуазного націоналізму».

Хоча цей факт переслідування українського поета-фронтовика засвідчив наявність єврейського шовінізму, пояснити який навіть через десятиліття ніхто не береється. І каються за цей колаборационізм Кагановича перед пам'яттю Володимира Сосюри та інших сотень переслідуваних українців ніхто не квапиться. Як поквапилися вибачатися за колаборационізм деяких українців у роки Другої світової деякі політичні діячі перед Кнесетом в Ізраїлі...

Тоді ж партійні бонзи та колеги по перу примусили В. Сосюру публічно «каятись» у «націоналізмі», адже, за словами Л. Кагановича, під тим віршем міг підписатися сам Степан Бандера (хоча жодних юридичних оцінок злочинної діяльності Бандери не було за часів СРСР і нема донині). І всі потуги звинуватити бандерівців у співпраці з гітлерівцями є класичним геббельсівським прийомом: чим більше брехні, тим більше дурнів у неї повірять. А тоді Поет змушений був усупереч своїм переконанням під тиском спецслужб написати інший вірш під назвою «Любіть Батьківщину», в якому йшлося про якусь аморфну соціалістичну вітчизну. Його морально ламали, прагнули довести до самогубства.

Що стосується західноукраїнської інтелігенції, то для неї після 1945-го не було пощади. (Все за ту ж «бандерівщину», якою огульно лякає світ нинішня очільник кремля путін, мовляв, до влади в Києві 2014-го прийшли бандерівці). Уціліли ті її представники, які завчасно емігрували на Захід. Інші, як правило, були закатовані, перебували в концтаборах або піддавалися адміністративним гонінням.

Було влаштовано справжнє судилище над письменником, вченим і громадським діячем Михайлом Рудницьким. У найбільшому залі Львівського університету партійні ідеологи проводили відкриті суди. У присутності викладачів і студентів професора змушували каятися навіть за гріхи своєї юності, обіцяючи надалі чесно служити партії та уряду.

Керівництво УРСР посилювало масові репресії на західноукраїнських землях у 1949 р. після загибелі письменника-комуніста Я. Галана (убитого, як тепер стало відомо, агентами КДБ задля провокування ситуації, мовляв, бандерівці піднімають голову і потрібні нові репресії).

Після вірша «Любіть Україну», за який сталінський режим звинуватив Володимира Сосюру в «українському буржуазному націоналізмі», спецслужби змусили його написати вірш «Любіть Батьківщину».

У вузах арештовували і звільняли професорів та викладачів, масово виключали студентів. Режим Кагановича змушував їх публічно розкаюватися в «антирадянській діяльності», маючи на меті вимивати зі свідомості громадян будь-який український патріотизм, історичну пам'ять, дух слов'янства і свободи.

Широкомасштабною кампанією морально-політичного тиску на суспільство стало переслідування органами НКВС-КДБ (більшість в яких становили чомусь комуністи неслов'янського походження) наприкінці 1948-го осіб, які «виявляли низькопоклонство» перед Заходом. А хто визначав неблагодійність окремих громадян? Усе те ж відомство радянського «гестапо» за вказівками Лазаря Кагановича.

На початку 50-х років XX століття репресивний апарат продовжував вишукувати нових «ворогів народу». Правда, фашизм одного з кремлівських вождів Лазаря Кагановича, спрямований на слов'ян, тепер дав зворотню реакцію: на догоду параноїку Сталіну «ворогів народу» почали активно знаходити в середовищі інтелігентів та керівників-євреїв (заводи, лікарні, держустанови), яких мав би «кришувати» Каганович, але їх звинувачували у «космополітизмі» (відсутності патріотизму), валютних спекуляціях, сіонізмі. У чому ж відмінність марксизму-ленінізму від сіонізму, до речі, ніхто не розтлумачив і досі. Тоді ж дамоклів меч реально навис над головою десятків тисяч фахівців, котрі не соромилися свого єврейського походження. Кремлівські семіти заради власного благополуччя за простою посілали на погибель тисячі пересічних іудеїв. І вигдав же «вождь і учитель» автономну власть Біробіджан аж за Сибіром для депортації туди неблагонадійних євреїв з європейської частини Союзу. А ті-таки кремлівські семіти у часи тирана використали ними ж благословлявані репресії своїх одноплемінників задля власних вузькокланових інтересів.

Роль України у Другій світовій війні була визначальною для СРСР, проте республіка й надалі залишалася цілкомито залежною від союзного центру, а Москва відмовляла їй у праві на суверенітет. Навіть попри те, що Сталін використав Україну як одну з країн-засновниць ООН (поряд із Білоруссю, аби мати три голоси під час голосувань), насправді незалежною вона не стала.

Для повнішого розуміння теми України в сучасному світі варто навести вірш «Любіть Україну» згаданого вже видатного українського поета, учасника

громадянської війни 20-х років та Другої світової, уродженця Донбасу, який починав писати російською мовою, але став, за визначенням КДБ СРСР, українським «буржуазним націоналістом», Володимира Сосюри.

Любіть Україну, як сонце, любіть, як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Без неї — ніщо ми, як порох і дим,
розвіяний в полі вітрами...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна,
як очі її ніжно-карі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,
у квітці, в пташині, в кривеньких
тинах,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячій усмішці, в дівочих очах
і в стаях багряному шумі...

Як та купина, що горить — не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
у хмарах отих пурпурових,

в огні канонад, що на захід женуть
чужинців в зелених мундирах,
в багнетах, що в темі пробивають нам
путь
до весені і світлич, і щирих.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожен хвилину...
Коханий любіть не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну.

Любіть у труді, у коханні, в бою,
в цей час коли гудуть батареї
Всім серцем любіть Україну свою,
і вічні ми будемо з нею!

Зверніть увагу. Вірш написаний і оприлюднений у 1944-му, коли німецьких фашистів було викинуто за межі Республіки Україна. Вірш патріотичний, сповнений оптимізму і добра. Та настав 1951 рік. У Київ знову вернувся на посаду першого секретаря ЦК КПУ Лазар

Михайло ПЕРЕСЛАВЕЦЬ

■ ЧАС «Т»

Сер Джон Фальстаф на Подолі

Хто ризикує, той отримує оплески за 26-ту оперу великого Джузеппе Верді, яку в Києві зіграли вперше

Попередні прем'єри Київської опери на Подолі протягом двох останніх сезонів були приречені на успіх: глядачі гарантовано заповнювали залу і на видовищних українських балетах «Сойчине крило» та «Лускунчик Гофмана», і на не менш видовищних (у постановці театру) сучасному мюзиклі «Піноккія» та безсмертному Моцартовому «Весіллі Фігаро».

На цьому тлі найновіший з анонсованих проєктів театру, «Фальстаф», виглядав відверто ризикованим. Останню з 26 опер великого Джузеппе Верді (1813–1901), написану маестро вже на порозі його вісімдесятиліття, навіть в Італії ставлять нечасто. Бодай тому, що вона дуже складна для виконавців — тут небагато традиційних арій, уся вона побудована на віртуозних ансамблях, що вимагають від співаків надзвичайно високої майстерності й максимальної віддачі.

Пластика рухів співаків і співачок

Однак ця друга комічна опера композитора і третя його опера на шекспірівський сюжет (перед тим були «Макбет» і «Отелло») варта того, щоб її ставити й слухати. Насамперед тому, що вона дуже гарна: здається, мало є опер з такою кількістю блискучих дуетів, квартетів та квінтетів одночасно. А ще вона лише простір для інтерпретацій: адже композитор (і його лібретист Арріго Бойто) поєднали бурлескного гувльїсу-Фальстафа з «Віндзорських жартівниць» із часом трагічним, а часом навіть зловісним Фальстафом із «Генріха IV».

Оперу було підготовлено в рекордно короткі три місяці, і 24-го та 25 січня відбулася її прем'єра. Попри зухвалий ризик (особливо помітний на тлі того, що Національна опера трохи раніше вкотре вирішила не ризикувати й запропонувала слухачам апробованого «Трубадура», що належить до «тріади» найчастіше виконуваних опер Верді), молода Київська опера перемогла: обидва вечори в переповненій залі панувала атмосфера справжнього мистецького свята.

Диригент-постановник вистави Василь Василенко із режисером та балетмейстером-постановником Георгієм Ковтуном запропонували прочитання класичне (дія відбувається таки у Віндзорі та його околицях в історичні часи, а не в сучасній психіатричній лікарні, як в одній із нових «гучних» західних постановок) — і водночас модерне й надзвичайно динамічне. Традиційний шаблон старого театру (хтось один співає, інші тим часом стоять) у Київській опері забуто: тут усі грають кожну мить, навіть не співаючи. Причому пластикою рухів співачки й співаки на сцені зовсім не поступаються артистам балету. Її балетні сцени посідають у виставі помітне місце — для цього всі підстави дає лібрето опери.

Проте певної важливої новації щодо лібрето постановники таки припустилися: в ньому з'явилася роль Автора. Її виконавець Андрій Гонюков з'являється на початку в залі серед публіки, вилізиши з оркестрової ями, й не тільки виголошує стилізовані «під Шекспіра» вступи до обох дій та прозові ін-

термедії, які заповнюють короткі інтервали для заміни декорацій, а й вступає у вокальні діалоги з іншими героями. Для цього йому «передано» кілька музичних фраз Фальстафа — і таку постановницьку «сваволю» слід вважати виправданою, адже вона забезпечує спектаклю необхідний «шекспірівський» стрижень.

«Жінка нещасна»?

Протягом двох вечорів слухачі почули два різні склади виконавців (і, по суті, побачили дві різні в деталях вистави, де важко віддати перевагу котрійсь одній із них). У другий вечір Сергій Макієнко блискуче проспівав і зіграв традиційного бурлескного Фальстафа; а натомість у дебютанта театру Антона Перегуду в перший вечір контур ролі виявився стриманішим, без акценту на знаменитому череві героя, але від того не менш переконливим. Чудово впорався з партією Форда молодий баритон Артем Курінний, який без натяку на втому, на одному подихові провів обидві вистави, бо змушений був ще й замінити колегу, який раптово захворів.

Його дружину Алісу приблизно в однаковому ключі по черзі зіграли солістка Нацопери Тетяна Ганіна і солістка Київської опери Вікторія Осадчук — обидві наділені виразним сильним красивим сопрано, виразною сценічною зовнішністю та яскравим акторським хистом. Натомість у партіях Мег і Квіклі суттєво різні акценти виконання прозвучали в досвідчених Тамарі Ходакової і Тетяні Пімінової (яка чудово показала тембральну красу свого нижнього регістру на кілька разів повторюваній фразі «Жінка нещасна!») — та в молодих талановитих Марії Антоневської та Карини Курбанової (яких постановники свідомо вирішили не «зістарювати» до віку, передбаченого лібрето).

Окрасою обох вечорів стала юна закохана пара Нанетта і Фентон (саме їм належать арії з опери, що найчастіше виконуються в концертах). Ці партії по черзі виконали Ганна Шевченко і Данило Коток та Ганна Твердова і Станіслав Пащук, упевнено досягаючи потрібного «прозорого» звучання голосів на «піаніссімо» любовних дуетів. Ансамбль вдало доповнили виконавці партій нудного доктора Каюса (Олександр Монастирський та Олександр Пилипчук) та шахраєвих Фальстафових слуг Бардольфа (Ярослав Комарницький) та Пістоля (Олексій Піголенко і Владислав Фоміних).

Згадки заслуговує і зловісний балетний Павук (Олег Буц та Денис Щербина), і злагоджена робота балету (балетмейстер Тетяна Боровик), і звучання хору (хормейстер Анжела Масленнікова). Все це вдало обрамлювали чудова сценографія (художник Андрій Злобін) та часом стилізовані під елізаветинську добу, а часом дуже сміливі й модерні костюми (Ганна Іпат'єва).

Оригінал чи добрий переклад?

Нарешті, успіху вистави значною мірою сприяло й те, що дія була зрозумілою для слухачів, а більшість (хоч і не всі — про це далі) жартів уловлювалася відразу. Керівник театру Петро Качанов уже, здається, привчив усіх до того, що Київська опера всерйоз повернулася до давньої і плідної традиції виконання світової класики в українських перекладах. Це підтримала й публіка — оплесками в залі й дописами у фейсбуці. Хоча лишилися й невдоволені — одна «музична дама» розродилася на адресу вистави інвективами у соціальній мережі саме через її... україномовність. Щоправда, вона визнала, що на самій виставі не була, бо через ту ж таки мову «атказалась ат пасещенія» (цитую допис мовою оригіналу).

Ця «музична дама», на жаль, не унікальна: точку зору про неприйнятність української мови у «високій європейській класиці» досі поділяють керівники більшості наших опер та консерваторій. Але варто нагадати: опера виникла і три століття розвивалася саме як музична драма. У Верді, Вагнера та інших «стовпів жанру» можна знайти безліч недвозначних вказівок: вистава повинна звучати саме мовою, зрозумілою для аудиторії.

Перехід уже в другій половині ХХ століття до практики виконання опер переважно незрозумілими для більшості в залі мовами оригінальних лібрето призвів до того, що опера перетворилася з музично-драматичного на суто музичне (чи, в кращому випадку, музично-пластичне) дійство — і різко втратила популярність. Сьогодні вона вже не улюблене видовище для мільйонів, а така собі «гра в бісер» для обмеженого кола втаємничених. І ніяка екстравагантна режисура (на кшталт уже згаданого на початку вміщення Фальстафа до психлікарні) в кінцевому підсумку тут не допомагає.

Це відчувають в усьому світі — і вже намагаються якось протидіяти. Недаремно знаменита Метрополітен опера вже вісімнадцять (!) сезонів поспіль на зимові свята намагається залучити нову публіку саме англомовною, дуже яскраво поставленою «Чарівною флейтою» Моцарта (бо добрий англійський переклад звучить у Нью-Йорку таки значно природніше за німецький оригінал). Так само і в Києві українська звучить значно природніше від італійської на вустах англійця сера Джона Фальстафа.

Цією постановкою Київська опера довела: опера здатна бути цікавою не лише для музикантів та їхніх друзів, а й для тих, хто прийшов до театру вперше, як от для присутніх у залі другого вечора переможців всеукраїнського студентського конкурсу наукових і креативних робіт на шекспірівські теми. Ось тільки дикція більшості солістів потребує покращення, бо, коли половини слів було не чути, слухачам справді важко було судити про чесноти чи недоліки деталей перекладу Максима Стріхи. ■

Колектив Київської опери після прем'єри «Фальстафа».

Сер Джон Фальстаф, товстий лицар — Антон Перегуда; Бардольф, слуга Фальстафа — Ярослав Комарницький; Пістоль, слуга Фальстафа — Олексій Піголенко.

Сер Джон Фальстаф — Сергій Макієнко, Робін, корчмар — Микита Наумов.

Нанетта, дочка Аліси Форд — Ганна Шевченко; місіс Аліса Форд, його дружина — Тетяна Ганіна; місіс Квіклі — Марія Антоневська; місіс Мег Пейдж — Тамара Ходакова.

Нанетта, дочка Аліси Форд — Ганна Шевченко та артистки балету Київської опери. Фото Вадима ГНІДАША, надані театром.

ТРАДИЦІЇ

Спадок із 20 сіл

Завдяки благодійній підтримці музейники відтворили та оцифрували стародавній одяг Київщини

Сергій КИРИЧЕНКО

У Миронівській громаді на Київщині відбулася презентація проекту «Спадок. Одяг Миронівщини», у межах якого музейники відтворили й оцифрували традиційний одяг регіону кінця XIX — першої половини XX століття. Проект Миронівському краєзнавчому музею вдалося реалізувати завдяки отриманому гранту від Благодійного фонду «МХП — Громаді».

Понад вісім років Миронівський краєзнавчий музей працює над збереженням культурної спадщини регіону. У 2022 році заклад отримав грантове фінансування від БФ «МХП — Громаді», в межах якого музейники дослідили історію місцевого ремесла — ткацтва. Проект дав змогу реставрувати ткацький верстат та не лише зберегти традиційне ремесло, а й передати його майбутнім поколінням через майстер-класи та інші заходи. Директорка Миронівського краєзнавчого музею Інна Савсюк розповіла, що дослідження ткацького ремесла стало поштовхом для запуску нового проекту «Спадок. Одяг Миронівщини», метою якого стало дослідження традиційного одягу Миронівщини кінця XIX — першої половини XX століття.

Протягом пів року музейники разом із провідними експертами працювали над збором, дослідженням та оцифруван-

ням традиційного вбрання, яке вдалося знайти в музеях, приватних колекціях та селах громади. Багато елементів зберігалися у неналежних умовах або були вже втрачені. Тому команда краєзнавчого музею заручилась підтримкою провідних експертів Центру фольклору та етнографії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Державного наукового центру захисту культурної спадщини від техногенних катастроф.

«Першим етапом проекту було зібрання необхідних матеріалів та інформації про традиційний одяг місцевості. Ми організували поїздки в 20 сіл громади та долучили до роботи в цих експедиціях найкращих фахових спеціалістів, які зібрали 39 зразків народного одягу та понад півсотні предметів інтер'єру», — розповіла Інна Савсюк.

На другому етапі фахівці оцифрували колекції традиційного одягу та елементи, які знайшли під час виїзних експедицій. Загалом на базі фотостудії ГО «Навколо нас. UA» вдалося оцифрувати 118 одиниць, які наразі поступово завантажують на портал museum-digital.ukraine, що дасть змогу показати зібрану колекцію всьому світові.

Метою третього етапу проекту було вже відтворення традиційних чоловічих та жіночих костюмів регіону. У результаті було

У межах проекту «СПАДОК. Одяг Миронівщини» музейники відтворили шість унікальних комплектів традиційного вбрання: чотири жіночі комплекти та два чоловічі.

створено 4 жіночі комплекти традиційних вбрань та 2 чоловічі. На цьому етапі музейникам допомогли експерти з відомої української майстерні «ВидимоНевидимо», які відтворювали наявні елементи одягу та прикраси зі старовинних фото. До речі, ці фотографії також були оцифровані під час виїзних експедицій селами громади.

У майбутньому відтворені речі будуть використовувати для історичних реконструкцій, виставок, фестивалів, створення інтерактивної фотозони в музеї та реалізації інших культурно-просвітницьких проєктів, спрямованих на популяризацію традицій Миронівщини.

Через важливість цього проєкту для збереження культурної спадщини проєкт підтримує Благодійний фонд «МХП — Громаді», який вже 10 років займається розвитком громад і культурної складової в маленьких містах і селах.

«Благодійний фонд «МХП — Громаді» активно підтримує локальні музеї та культурні проєкти. У 2023-му році ми допомогли п'яти сільським музеям, присвяченим Стусу, Симоненку, Леонтовичу, Черно-

волу та Трипільській культурі. Минулого року підтримали музей на батьківщині Шевченка у Черкаській області, де було виконано комплекс робіт з реконструкції покрівель хат та місць, пов'язаних із дитинством поета. Розвиток культури та збереження національної спадщини є одним із наших стратегічних напрямів, адже це зміцнює нашу ідентичність і допомагає нам залишатися українцями», — зазначив Олександр Пахолук, директор Благодійного фонду «МХП — Громаді».

«Проєкти, які стосуються відтворення національної спадщини, — це не про минуле. Це про майбутнє. У першу чергу — про нас із вами. Бо сухий філософський конструкт, який ми називаємо національною ідентичністю, має бути наповнений конкретними речами, емоціями та саморозумінням. Такі проєкти дають можливість актуалізувати знання про себе, пишатися своєю культурою та зберегти нашу національну ідентичність, яка є ключем до національної безпеки», — додала Наталя Кривда, голова Наглядової ради Українського культурного фонду. ■

Виставка «Михайло Білас. Епатажний та самотній» проходить у Львові. Фото «Україна молода».

Михайло Білас, gobelin «Писані чички», 1984 р.

Валентина САМЧЕНКО

У Львові відбувається велика виставка наймасштабнішого творця текстильного мистецтва — Михайла Біласа, чие 100-ліття з дня народження відзначали минулого року. Його знають усі, хто був у курортному Трускавці на Львівщині. Там

діє музей митця. Добре відоме це прізвище у Дрогобичі і Коломиї, де створював музейну експозицію.

Народився неперевершений український майстер текстильних мистецтв 1 січня 1924 року. Жив і створював красу до поважного віку, до 25 січня 2016 року.

АРТПРОСТІР

Театр, традиції, gobelени і моделі

91 рік життя у виставці «Михайло Білас. Епатажний та самотній»

Михайло Білас ліворуч, 1968 р.

Михайло Білас, gobelin «Богородиця», 2000 р.

Мистецький проєкт «Михайло Білас. Епатажний та самотній» про народного художника України, талановитого майстра gobelена, філігранного колориста, званого модельєра і вишивальника у Львові відкрився ще наприкінці грудня минулого року. У Національному музеї імені Андрея Шептицького у Львові у виставці «Михайло Білас. Епатажний та самотній» вперше зібрана найбільша колекція робіт митця з різних музеїв України та приватних колекцій. Експозиція налічує понад 500 експонатів. Представлені знамениті gobelени «Бойківська мадонна», «Лісова пісня», «Лебеді материнства», трип-

тих «Різдво» та багато іншої змістовної краси. Митець любив і вивчав українські традиції та обрядовість, з великою чуттєвістю відтворював народну культуру у своїх gobеленах, килимах, аплікаціях, пастелях і вишивках.

Життєвий і творчий шлях Михайла Біласа відтворюють також документи і багато архівних фотографій. А починалося все із захоплення театром у Дрогобичі.

Навчався на відділі художнього текстилю Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва (нині — ЛНАМ), який закінчив у 1959 році. Творчий шлях розпочав як художник Львівського бу-

динку моделей. Згодом працював у Харкові, а потім обіймав посаду головного художника Київського будинку моделей (1971-1973 рр.). Утім повернувся до Трускавця, де створив свої найвідоміші gobelени, верети й аплікації. Вишивав сервети, доріжки, створював квіткові композиції та ляльки.

Твори Михайла Біласа зберігаються в музеях та приватних колекціях в Україні: Київ, Львів, Трускавець, Канів, Коломия, Дрогобич; та за кордоном: у США, Канаді, Німеччині, Австрії, Бельгії, Польщі, Румунії, Болгарії, Монголії, Індії. Виставка «Михайло Білас. Епатажний та самотній» триватиме до 2 березня. ■

Инф. «УМ»

■ ОРГПИТАННЯ

Стримано — про головне

Не знайшовши спільної мови з керівництвом федерації, титулований гімнаст Ілля Ковтун разом зі своєю наставницею вирішили змінити громадянство

Випадки зміни вітчизняними спортсменами громадянства періодично траплялися в історії. Звісно, жодного позитиву українському спорту вони не приносили, хоча й сприймалися доволі стримано. Водночас рішення срібного призера Олімпіади-2024, спортивного гімнаста Іллі Ковтуна разом зі своєю тренеркою Іриною Горбачовою прийняти громадянство Хорватії спричинило в українському спортивному господарстві дуже багато шуму та емоцій.

Здається, найбільше обурюється цьому факту президент Національного олімпійського комітету України Вадим Гутцайт: «На зміну громадянства дивляться не з повагою. А коли ще й під час повномасштабного вторгнення, коли завдяки нашим Збройним силам ми живемо в Україні, захищаємо Україну на своєму міжнародному рівні на спортивному фронті, то взагалі неприйнятно».

Очільник вітчизняного НОК підкреслює, що країна виховала спортсмена й допомогла йому розвинути його власний талант. «Тренерка Ірина Горбачова його підготувала, але країна вкладала кошти в його розвиток. Він став чемпіоном Європи, призером чемпіонатів світу, Олімпіади, підкреслює, від України. Тому дуже хочеться, щоб у такий важкий час наші спортсмени розуміли свою приналежність до нашої землі, що країна їм дала і що зробила, як допомогла».

Народний депутат України, призер трьох Олімпіад з греко-римської боротьби Жан Беленюк каже, що Ковтун робить стратегічно неправильний крок, бо, незважаючи на привабливість фінансових пропозицій, на його думку, в іншій країні його сприйматимуть як

Срібний призер Олімпіади-2024, гімнаст Ілля Ковтун вирішив прийняти громадянство Хорватії.
Фото sportarena.com.

заробітчанина.

Водночас титулована українська фехтувальниця Ольга Харлан більш виважено оцінює ситуацію й підкреслює: «Це рішення спортсмена, я не можу це коментувати. Я не знаю, якою була ситуація до цього, я не знаю, які там у нього були умови... Це все-таки більше тема до гімнастів».

Керівниця Федерації легкої атлетики України Ольга Саладуха закликає до стриманості

й пропонує конструктивно аналізувати історію Ковтуна. На її думку, зміна спортивного громадянства гімнастом дає негативний вплив як для українського спорту, так і для іміджу самого гімнаста. Проте вона переконана, що кожен спортсмен має право ухвалювати для себе рішення про свою кар'єру самостійно.

За словами Саладухи — бронзової призерки ОІ-2012, котра також є й народним де-

путатом від партії «Слуга народу», реакція на цей крок спортивної спільноти, глядачів, державних інституцій повинна бути зваженою, аби не посягти зневіру серед атлетів.

«Навпаки, слід докласти максимум зусиль, щоб мотивувати їх і далі залишатися в Україні та прославляти нашу державу на міжнародних спортивних аренах», — каже очільниця ФЛАУ.

Саладуха зазначає, що важ-

ливо зрозуміти причини такого кроку Іллі, щоб не допустити, аби такі явища стали масовими в українському спорті.

Ветеран української спортивної гімнастики Олег Верняєв, відповідаючи на запитання про причини рішення Ковтуна, зауважує, що не володіє всіма нюансами цієї історії. «Якщо я не знаю всіх деталей — я не хочу відповідати, тому що я можу не до кінця розуміти суть проблеми. Але якщо подивитися на інтерв'ю Ковтуна та його наставниці й те, що вони казали, то дуже багато було запитань до нашої федерації», — каже Верняєв.

Слід додати, що у публічному просторі до старту паризької Олімпіади не раз з'являлася інформація про непорозуміння між наставницею Ковтуна та головним тренером команди.

Хай там як, а міністр молоді та спорту України Матвій Бідний визнає, що вітчизняні спортивні федерації й досі працюють за старими зразками.

«На жаль, у розвитку спорту, підготовці атлетів і функціонуванні федерацій ми досі залишаємося на рівні 90-х років. Радянська система вже давно зникла, але європейська демократична модель ще не збудована. Більшість федерацій не демонструють готовності чути спортсменів, бути відкритими і прозорими», — зауважує міністр.

На його переконання, управління федераціями має стати зрозумілими для всієї спортивної спільноти. «Суперечки мають вирішуватися цивілізованим шляхом, а не хайпом у соцмережах і медіа. У таких умовах атлети й тренери будуть захищені, а їхнє слово — вагомим. І тільки так ми зможемо досягти нових перемог та зміцнити довіру до спорту як до однієї з найважливіших сфер суспільного життя», — додає Бідний. ■

■ БІАТЛОН

Перетворити стабільність на медалі

Останні результати лідерів українського біатлону дають надію на нагороди чемпіонату світу

Олексій ПАВЛИШ

В українському біатлоні вже не один рік успішність сезону оцінюється не лише збереженням квоти та місцями в загальному заліку Кубка світу, а й виступами на головних стартах — Олімпійських іграх та чемпіонатах світу.

Вже кілька років поспіль наші стріляючі лижники не радують нагородами рівня ЧС, із січня 2022 року немає медалей і на етапах Кубка світу, а радість олімпійського подіуму в біатлоні Україна відчувала ще на Іграх-2014 у Сочі.

Аби переломити негативну тенденцію і спробувати зачепитися за медалі й на ЧС-2025 у Ланцегайде, й на Олімпіаді-2026 у Мілані, українська федерація перед нинішнім сезоном вдалась до радикальних змін: чоловічу команду очолила Надія Белова, а капітан команди Дмитро Підручний перейшов на індивідуальну роботу з Юраєм Санітрою.

Ці кадрові ротації уже дали позитивний імпульс та надію на медалі найвищого рівня: Підручний проводить один із найкращих сезонів у кар'єрі, достроково відібравшись у масстарт планетарної першості як представник топ-15 загального заліку Кубка світу. Після двох квіткових церемоній на етапі КС в Обергофі Дмитро «заїхав у квіти» й у спринті в італійській Ангольці-Антерсельві (5-те місце з одним промахом), знову розгорнувши разом із норвежцями синьо-жовтий прапор на церемонії нагородження.

«Звичайно, трішки засмучує, що борешся, близько до подіуму, але постійно чогось не вис- тачас: то швидкості, то стрільби. Але радує, що є

Капітан чоловічої збірної Дмитро Підручний достроково відібрався до масстарту чемпіонату світу.
Фото: Федерація біатлону України.

певна стабільність, є високі результати: п'яте місце за такої сильної конкуренції дуже радує. Тепер треба перетворити стабільність на медалі», — оцінив свій виступ 33-річний біатлоніст.

На жаль, розвинути цей успіх у гонці переслідування він не зміг — завадили невдала стрільба (чотири промахи) та біль у спині: Дмитро був змушений зійти з дистанції після третього кола.

«Після перших двох промахів я не зійшов з дистанції, продовжував бігти, та в якийсь момент зрозумів, що зараз просто знепритомнію. Спочатку почала боліти спина, потім руки та ноги, голова почала дуже боліти, а в очах — темніти. Я просто не міг нічого зробити. Біль був страшний», —

визнав Підручний.

Зрештою, через проблеми зі здоров'ям тренерський штаб збірної вирішив не брати його на чемпіонат Європи, який проходить цього тижня. Натомість капітан збірної відновлюватиметься вже до ЧС, який стартує 12 лютого.

Під керівництвом Надії Белової значно покращили свої результати Віталій Мандзин та Антон Дудченко. Віталій бореться з американцем Райтом за синій «біб» кращого молодого біатлоніста сезону, а Антон за умови чистої стрільби регулярно «заїжджає» у топ-15. В Ангольці він із чотирма «нулями» у «персьюті» відіграв одразу 22 позиції, фінішувавши 14-м.

На жаль, збірній поки не вистачає четвертого стабільного біатлоніста, аби постійно боротися за топ-6 в естафетах: із тріо Підручний—Мандзин—Дудченко тренери вже ставили і Тищенка, і Лесюка, і Цимбала. Перед ЧС тренери експериментують і з розташуванням на етапах. Якщо раніше Підручний або біг другим, або був фінішером, то в останніх двох гонках його ставили в четвірці першим. Не виключено, що Дмитро відкриватиме естафету і на «мундіалі».

А сподівання на високі місця у жіночій збірній насамперед пов'язані з Юлією Джимою, яка після четвертого місця в Ансі замкнула топ-10 спринту і в Ангольці. В Італії непоганий результат вийшов у наших дівчат і в естафеті — вони вперше у сезоні замкнули топ-6.

Далі у них за розкладом, як і в хлопців, — чемпіонат Європи. Анастасія Меркушина, яка цього сезону провалила обидві особисті гонки на рівні КС, планує змагатися в усіх дисциплінах ЧС, а от Джиму, як і Підручного, вирішили поберігти: очікується, що Юлія виступить лише в естафеті. ■

■ ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений військовий квиток серія АВ №675630, виданий Ізмаїльським військовим комісаріатом Одеської області 26 лютого 2022 року на ім'я Попозова Сергія Васильовича, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення ветерана УБД558617, видане в/ч А5833 на ім'я Попозова Сергія Васильовича, вважати недійсним.

Втрачений диплом спеціаліста ПВ №767627 та Додаток до нього від 21.06.1988, виданий Київським державним університетом ім. Т. Г. Шевченка за напрямом підготовки «Романо-германські мови та література» на ім'я Захарової Марії Михайлівни, вважати недійсним.

«Втрачений дозвіл 2024 р. В/з третіх країн №907802, бланк №1100439 на вантажні перевезення країна Словенія, виданий на транспортний засіб АА63140С, вважати недійсним».

Маріно Пушич
боснійський наставник ФК «Шахтар»
(Донецьк)

«У цьому змаганні дуже важко передбачити, скільки балів тобі знадобиться, щоб пройти далі. Можливо, навіть десяти очок недостатньо. Та однак ми гратимемо так, щоб перемогти, як ми робимо завжди. Ніколи не знаєш, як буде, бо це футбол, тому все можливо».

■ ФУТБОЛ

Із математичною складністю

На закінчення основного раунду єврокубків обидва українські гранди демонструють гру, котра приносить їм залікові бали та задоволення

Григорій ХАТА

Після кардинальної реорганізації Європейським футбольним союзом групового раунду єврокубків так звана осіння частина Ліги чемпіонів та Ліги Європи тепер закінчуватиметься практично на два місяці пізніше. Замість шести поєдинків, котрі раніше кожен з учасників еліт-раунду грав у своєму кварталі, нині команди мають провести по вісім матчів з обраними під час жеребкування суперниками з основного пулу учасників, який складається з 36 колективів. Два додаткові матчі єврокубків, котрі за підсумками реформи з'явилися в зимовому календарі, його учасники грають наприкінці січня.

Попри невдалий старт в оновленому турнірі ЛЧ, чинному чемпіону України — «Шахтарю» — до останнього туру вдалося зберегти для себе турнірну мотивацію. В передостанньому матчі основного етапу «гірники» перемогли французький «Брест» (2:0) і з таким же переможним очікуванням готувалися й до заключної гри еліт-раунду проти «Боруссії» з Дортмунда.

Перед стартом оновленого турніру наставник «помаранчево-чорних» Маріно Пушич прогнозував, що для виходу в плей-оф його команді має вистачити восьми-дев'яти очок. Утім уже точно можна сказати, що для продовження в нинішньому сезоні виступів на євроарені недостатньо може виявитися й сума в десять балів. Аби потрапити до прохідної когорти з 24 команд, простої перемоги «Шах-

таря» над потужним німецьким колективом замало.

Щоб піднятися «гірникам» зі своєї нинішньої 27-ї позиції до прохідної зони, команді Пушича потрібна ціла низка сприятливих збігів. Окрім перемоги над німецькими «осами», для українського чемпіона ще має зійтися доволі складна комбінація одразу з трьох суттєво важливих додаткових факторів. Загалом, таких комбінацій може бути кілька, однак перше, що є необхідним у цьому складному математичному рівнянні, — перемога «гірників».

«Я дуже задоволений, що ми створили такий шанс — зіграти цю фінальну гру, що дуже добре. У цьому змаганні дуже важко передбачити, скільки балів тобі знадобиться, щоб пройти далі. Можливо, навіть десяти очок недостатньо. Тому, якщо дивитися на інші результати, це буде складно. Та

У гостьовому матчі проти «Галатасарая» динамівці здобули своє перше залікове очко в нинішньому розіграші Ліги Європи.
Фото з сайту fc Dynamo.com.

однаково ми гратимемо так, щоб перемогти, як ми робимо завжди. І ми докладемо всіх зусиль. Ніколи не знаєш, як буде, бо це футбол, тому все можливо», — заявив Маріно Пушич.

Що ж стосується динамівської кампанії в поточній Лізі Європи, то свої шанси на «плей-оф» підопічні Олександра Шовковського втратили вже давно. Після шести поспіль поразок єдине, що залишалось «біло-синім» на фініші основного ета-

пу, — це гідно завершити поточний розіграш.

У матчі сьомого туру проти турецького «Галатасарая» динамівці змогли відіграти різницю в два м'ячі й здобути своє перше очко в розіграші — 3:3.

«Вважаю, що головний момент цього матчу — це, безумовно, те, що ми навіть за несприятливого для нас рахунку 0:2 і 1:3 продовжували грати, намагалися шукати свої моменти й у підсумку знайшли їх та нагнали на

нічию», — зазначив динамівський наставник.

У завершальному матчі єврокубкового сезону на «Динамо» чекає зустріч із латвійським клубом РФШ (30-та позиція в єдиній таблиці основного раунду ЛЄ). І це буде ще один момент для того, аби «біло-сині» змогли поповнити свій очковий доробок і, можливо, навіть здобути свою першу перемогу в розіграші та, за сприятливих умов, залишити останнє місце в турнірній таблиці ЛЄ. ■

■ ТЕНІС

Повторне сходження

Після Аустреліен оупен-2025 загострилася боротьба за звання першої ракетки України

Григорій ХАТА

Нинішній розіграш Відкритого чемпіонату Австралії представниці українського тенісу провели значно скромніше, ніж попередній. Якщо торік у Мельбурні Україна мала своїх представників у фіналі парного жіночого розряду та півфіналі жіночого «одинака», то в 2025 році кращим досягненням вітчизняних повпредів на першому мейджорі сезону стали чвертьфінали.

Одразу варто зазначити, що на нинішньому Аустреліен оупен уперше за багато років не було жодного українського тенісиста в чоловічому розряді. Натомість одразу шестеро українки грали в основі одиночної сітки АО-2025, а найкращий результат тут вдався найтитулованішій вітчизняній тенісистці Еліні Світоліній, котру на стадії 1/4 фіналу зупинила майбутня чемпіонка Медісон Кіз зі США (3:6, 6:3, 6:4).

При цьому в жіночому парному турнірі змагалися чотири українки, й однієї із них — Марти Костюк — також удалося дістатися чвертьфінальної стадії. У парі з румункою Єленою Габрієлою Русе Костюк поступилася третім сіяним — тайвансько-латвійській парі Се Шувей/Єле-

на Остапенко — 2:6, 7:5, 5:7.

Найтитулованіша тенісистка України Еліна Світоліна проводить нині своє друге сходження на тенісний Еверест. Після народження в 2022 році доньки вона поступово повертає свої попередні кондиції, котрі дозволили їй свого часу бути третьою ракеткою планети. Наразі ж Еліна близька до того, щоб знову отримати статус першої ракетки України. Діставшись у Мельбурні чвертьфіналу, вона на чотири місяці покращила свої позиції в таблиці про ранги WTA (24-та сходинка) й до мінімуму скоротила рейтингове відставання від Марти Костюк. Лідерка українського рейтингу на АО-2025 не змогла захистити минулорічний чвертьфінал, вивбувши з розіграшу в третьому колі після поразки іспанці Паулі Бадосі, тож опустилася в світовому протоколі з 17-го на 22-ге місце.

«Своїми першими в новому році стартами після травми не можу бути розчарована. Рухаємся далі», — підсумувала свій виступ на цьогорічному Аустреліен оупен Костюк.

А от неспроможність Даяни Ястремської повторити в Мельбурні своє минулорічне півфінальне досягнення (цього разу для одеситки змагання завершили-

Марта Костюк (на фото), як і Еліна Світоліна, на АО-2025 грала в чвертьфіналі.
Фото з сайту zn.ua.

ся в третьому колі) призвело до того, що вона втратила в рейтингу WTA одразу 39 позицій та опустилася на 72-гу сходинку. «Могло бути краще, могло бути гірше. Але є те, що є», — резюмувала Даяна.

Водночас для Медісон Кіз (19-й номер посіву) цього року в Австралії все склалося просто фантастично. Після перемоги у чвертьфіналі над Світоліною далі вона по черзі переграла двох найкращих за рейтингом опоненток — Ігу Шв'янтек із Польщі (5:7, 6:1, 7:6 (10:8)) та нейтральну тенісистку, першу ракетку планети Аріну Соболенку — 6:3, 2:6, 7:5.

«Я не можу пройти через це без сліз.

Я так давно цього хотіла. Я була вже в одному фіналі турніру Гранд слем, але тоді все пішло не так, як могло, і я не знала, чи зможу колись повернутися на цю позицію. Моя команда вірила в мене на кожному кроці, навіть тоді, коли я не вірила в себе», — так описала емоції після тріумфу Кіз, яка завадила Соболенко втретє поспіль виграти АО.

А от у чоловічому турнірі своє домінування на кортах австралійського мейджора продовжив лідер світового рейтингу, італієць Яннік Сіннер. У фіналі він переміг другого сіяного, Сашу Зверева з Німеччини (6:3, 7:6 (7:4), 6:3), й захистив свій минулорічний титул. ■

АКТОРИ І РОЛІ

Бунтар на пенсії

100 років від дня народження Пола Ньюмана

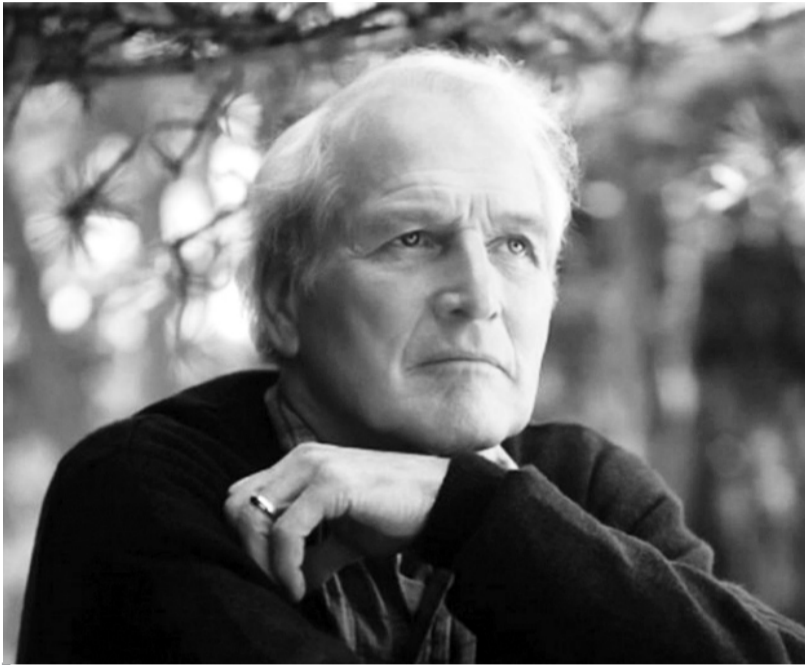
Марія ТКАЧЕНКО

Пол Ньюман — один із найвідоміших акторів в історії американського кіно. Він почав зніматися у фільмах в епоху Старого Голлівуду, досяг успіху у вік Нового і дожив до сучасного періоду. Його можна назвати культурним феноменом. Що цікаво, успіх прийшов до Ньюмана майже одразу. 1954 року він дебютував у картині «Срібна чаша», де зіграв скульптора Базиля. Через два роки він приміряв на себе образ боксера Роккі Граціано в біографічному фільмі «Хтось там нагорі мене любить». Завдяки цьому фільму актор отримав путівку у світ великого кіно. За свою п'ятдесятирічну кар'єру актор втілював на екрані безліч культових ролей і отримав 10 номінацій на «Оскар». Актор зіграв безліч ролей, з яких можна виділити найкращі.

«Кіт на розпеченому даху». Колись Брік Полліт (Пол Ньюман) був зіркою американського футболу. Тепер він алкоголік, який не вилазить зі стану запою. Разом зі своєю дружиною Меггі (Елізабет Тейлор) він приїжджає до батьківського особняка на святкування ювілею. Нещодавно батьку Полліта поставили смертельний діагноз. Дізнавшись про це, сімейка починає заздалегідь ділити спадщину.

«Більярдист». Едді Фелсон (Пол Ньюман) на прізвисько «Швидкий» — молодий та амбітний гравець у пул, який вигадав власну схему заробітку. Дозволяючи своїм противникам здобувати проміжні перемоги, він піднадує публіку ставити проти нього, а потім завдає опоненту нищівної поразки і зриває куш.

«Бутч Кессіді та Санденс Кід». Буч Кессіді (Пол Ньюман) і Санденс Кід (Роберт Редфорд) здобули славу невлених злочинців на Дикому Заході. Раніше вони промишляли нальотами на бан-

Пол Ньюман.
Фото з відкритих джерел.

ки, та коли це стало надто небезпечним підприємством — грабіжники перейшли на вантажні потяги. «Буч Кессіді і Кід Санденс» — це фільм-революція, що вивертає усталені кліше та умовності.

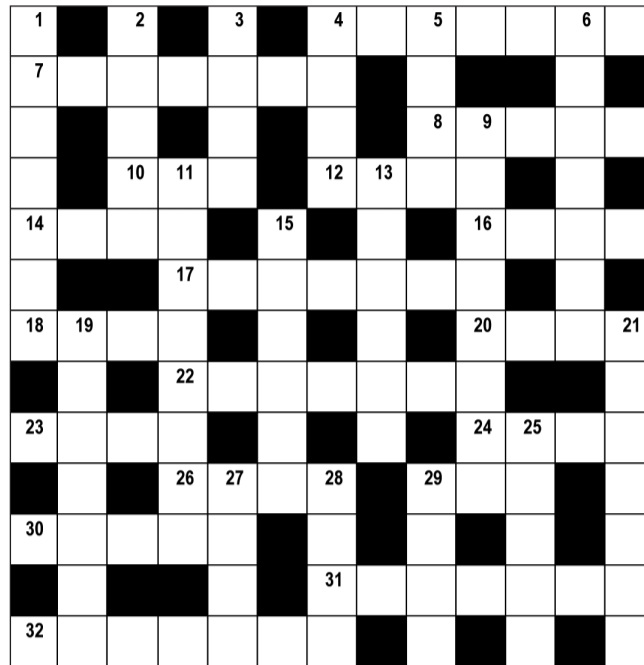
«Вердикт». Колись Френк Гелвін (Пол Ньюман) був відомим адвокатом, який не програє жодної справи, але згодом пристрастився до пляшки. Тепер його кар'єра стрімко летить під укіс, а сам він день у день безбожно співається. Однак його життя кардинально змінюється, коли він береться за, як йому здається, рутинне і другорядне діло про лікарську помилку в католицькому госпіталі.

«Колір грошей». Едді Фелсон (Пол Ньюман) уже давно відійшов від справ, перекваліфікувавшись на підприємця. Якось у барі він зустрічає Вінсента (Том Круз), здатного, але ще зеленого гравця в пул. Незабаром він розуміє, що їхні мотиви розходять-

ся. Для учня-максималіста головним у спорті є перемога, у той час як для нього найважливіші гроші.

«Проклятий шлях». Майкл Салліван (Том Хенкс) — на вигляд нічим не примітний громадянин. Проте за образом законослухняного громадянина та добropорядного сім'янина ховається гангстер, який береться за виконання брудної роботи за завданням свого боса, кримінального авторитета Джона Руні (Пол Ньюман). Журналісти у своїх рецензіях нерідко проводили аналогію між героєм у кар'єрі, Ньюман отримав номінації на «Золотий глобус», «Оскар» і ВАФТА.

26 січня 2025 року виповнилося 100 років із дня народження відомого актора. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №4

По горизонталі. 4. Спосіб просування товару на ринку. 7. Латиноамериканська країна. 8. Засіб просування шкільної науки в часи Тараса Шевченка. 10. «... за ..., зуб за зуб» — біблійна мудрість. 12. Порушення моральних чи релігійних норм. 14. Польська королева, дружина Сигізмунда I Старого. 16. Інша назва Консервативної партії Великої Британії. 17. Українська страва з рису з начинкою, обгорнутою капустяним листочком. 18. Торгова точка на вулиці під навісом. 20. Плодове дерево. 22. Шкідлива речовина, краплі якої достатньо, щоб убити коня. 23. Обличчя. 24. Гральна карта. 26. Вартість товару. 29. Англійська міра довжини. 30. Ритмічне серцебиття, яке відчувається на руці чи шії. 31. Ім'я героїні відомої п'єси Івана Котляревського. 32. Конфліктна людина, яка провокує бійку.

гнота та посуду, в який наливається олія, лій чи гас. 13. «Вони, ті крила, не з пуху-пір'я, а з правди, чесноти і довір'я. У кого — з вірності у коханні. У кого — з вічного поривання. У кого — з щирості до ... У кого — з щедрості на турботи» (Ліна Костенко). 15. Фігурна пляшечка для парфумів. 19. Тумба для виступу лектора. 21. Невелике за розмірами приміщення перед головним або танцювальним залом у палаці чи замощеному особняку. 25. Популярна британська співачка, володарка п'ятнадцяти премій Греммі. 27. Біблійний пророк, якого переспівував Тарас Шевченко. 28. Ім'я відомої російської поетеси, уродженої Горенко. 29. Один із видів вітрільника. ■

Кросворд №3 від 22 січня

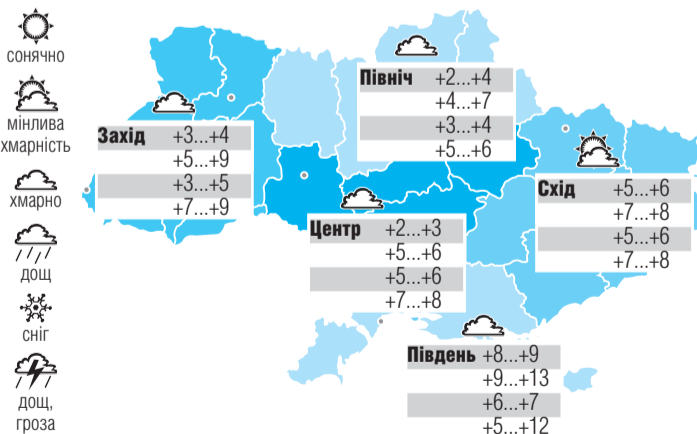
По вертикалі: 1. Істота, що може жити у воді та на землі. 2. Популярна сервісна служба таксі. 3. Напій, у якому криється істина. 4. Категорія держслужбовця. 5. Французькі хіміки, відкривачі явища радіоактивності. 6. Журналіст і телеведучий, колишній головний редактор часопису «Український тиждень». 9. Головний герой роману Олександра Бєляєва «Людина-амфібія». 11. Невеличкий світільник, що складається з

ПОГОДА

30—31 січня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, без опадів. Вітер південно-східний, 1-2 м/с. Температура вночі +1...+4, удень +4...+6. Післязавтра вночі +4...+5, удень +6...+7.

Курорти Карпат: хмарно, без опадів.
Славське: вночі +1...+3, удень +3...+6.
Яремче: вночі 0...+2, удень +4...+9.
Міжгір'я: вночі 0...+1, удень +3...+8.
Рахів: уночі 0...+1, удень +3...+7.

ПРИКОЛИ

Повісила oberig над дверима від нечисті, вийшла в магазин, повернулася — ключ у дверях зламався, зайти не можу.

Урок хімії.
— Яшо, що ти можеш сказати про молекули солі?
— Вони добре поєднуються з молекулами огірка.

— Сонечко, ти знаєш, що таке писк моди?
— Писк моди — це звук, який видає Моня, коли бачить цінник на модному одягу.

Вася не любив пробіжки, паркур, екстрим, адреналін. Але два сусідських добермани розкрили в ньому потенціал.

Директор ресторану каже офіціантці:
— Будь ласка, розбудіть відвідувача, тому що вже час зачинятися.
— Я його будила чотири рази.
— І чому ж він досі сидить за столиком?
— Кожного разу він просить у мене рахунок, оплачує його і залишає мені 500 гривень на чай.

Передплатні індекси: 60970
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Берестейський, 50
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 0935171202
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи: економіки — wagner@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітасмо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництві: «МЕГА-ПОЛІГРАФ» — у Києві
Зам. 3009004
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини
Тираж 58168